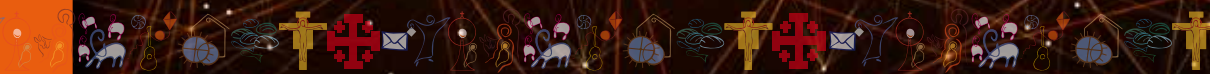

brat *francišek* 6

*Zato nam papež Frančišek
okrožnico Vsi smo bratje
izroča kot »skromen prispevek
k razmišljanju, da bi – glede na
različne sedanje poskuse
o odpravi ali zapostavljanju
drugih – mogli odgovoriti z novimi
sanjami o bratstvu
in družbenem prijateljstvu,
ki se ne konča pri besedah.«*

- Poti novega srečanja
- EKOLOŠKA VZGOJA
- Nova vodstva pokrajinskih bratstev OFS Slovenije
- Frančiškovi tudi letos na Pohodu za življenje
- Podpora Siriji in Libanonu

Urednikova beseda

- 4 **Frančiškova duhovnost**
Vsi smo bratje: Poti novega srečanja
- 6 **Naša evangelizacija**
Skrb za naš skupni dom – kateheze OFS
- 10 **Členimo Vodilo**
24. člen
- 11 **Frančiškov svetni red**
Nova vodstva pokrajinskih bratstev OFS Slovenije
Srečanje članov svetov krajevnih bratstev OFS Marjeta Marija Kortonska
- 14 **Iz naših družin**
Zaobljube v krajevnem bratstvu Šiška
V krajevnem bratstvu Vič so dan sv. Frančiška praznovali z novimi zaobljubljenimi člani
Obljube bratov in sester v škofjeloškem bratstvu
- 22 **Živi rožni venec**
Žetev
- 24 **Iz Frančiškovih logov (revij)**
Frančiškov prijatelj
Med nami
- 26 **Mladi Frančišku**
frančišek ne zdrži več v vojski
- 27 **Pravičnost in mir**
Frančiškovi tudi letos na Pohodu za življenje
- 30 **Korenine in sadovi**
Javier Garrido: ROŽICE SV. FRANČIŠKA (65)
- 31 **Sveta dežela**
Sveta dežela: Korenine vere in cerkve
Podpora Siriji in Libanonu
Ekumensko romanje, Hrvaška in Srbija
Advent v Zlati Pragi
Novoletna Sveta dežela 2022
- 46 **Razvedrilo**
Kako porabimo ostanke krompirja: SVALJKI
Nagradni okvir

Brat Frančišek – ISSN 1408-0192.
GLASILO FRANČIŠKOVEGA SVETNEGA REDA
(OFS) V SLOVENIJI.

Revija izhaja šestkrat letno.
Spletni arhiv: www.ofm.si/zb/revija_BF

Izdajatelj:

Založba Brat Frančišek, Prešernov trg 4,
SI-1000 Ljubljana, Slovenija, www.ofm.si/zb/

Za založbo:

Miran Špelič OFM

Člani uredniškega odbora:

Janez Papa OFM (odgovorni urednik)
Fani Pečar OFS (glavna urednica)
Peter Skoberne OFS (naslovnica)
sestre FMM (Naša evangelizacija)
Metod in Mateja Trajbarič OFS (Frančiškov svetni red);
Prispevke za rubriko OFS pošljite na e-pošto: revija.bf@fsr.si
Gregor Pavlič OFS (Razvedrilo)
NS FRAMA (Mladi Frančišku)
Fani Pečar OFS (Pravičnost in mir)
Miran Špelič OFM (Korenine in sadovi, Naše knjige)
Peter Lavrih OFM (Sveta dežela)

Logotip rubrik:

Aleš Porenta

Fotografije:

Internet, arhiv revije BF

Oblikovanje in priprava:

Tina Bruno, Založba Brat Frančišek

Tisk: ABO Grafika d.o.o., Ljubljana

Naklada: 2.700

Naslov uredništva:

Ul. škofa Maksimilijana Drževiča 7, SI-2000 Maribor
tel.: 02-22-85-113
E-mail: revija.brat.francisek@ofm.si

Rokopisov in slik ne vračamo.

Revija se vzdržuje s prostovoljnimi prispevki.

Člani FSR nakazujte prispevke na:

Narodni svet FSR Slovenije,
Prešernov trg 4,
SI-1000 Ljubljana

TRR SI56 0430 2000 3307 102, NOVA KBM d.d.;

sklic na 00 700-21.

ali

Člani ŽRV nakazujte prispevke na:

Založba Brat Frančišek,
Prešernov trg 4,
SI-1000 Ljubljana

TRR SI56 6100 0001 2574 166, Delavska hranilnica d.d.;

sklic na 00 700-21.

Glasilo izhaja z dovoljenjem cerkvenih oblasti.

Gospod naj ti podari mir!

Molitev za pokojne je nekakšen zaščitni znak meseca novembra. Prošnja za božje usmiljenje do vseh, ki so v procesu očiščevanja v vicah, je za vse, ki potrebujejo naših molitev, velikega pomena. Tudi sv. Frančišek nas v svojih spisih večkrat spodbuja, naj molimo za rajne.

Razmišljanje ob zadnjem delu okrožnice papeža Frančiška »Vsi smo bratje« je pripravil br. Štefan Kožuh OFM^{Cap}.

Kateheze OFS nam tokrat pokažejo pomen ekološke vzgoje. Celostna ekologija gre prek preprostih vsakdanjih dejanj, s katerimi pretrgamo logiko nasilja, izkoriščanja in egoizma.

Členjenje vodila nam bo predstavilo 24. člen, ki spregovori o bratski animaciji.

V mesecu oktobru so bila izvoljena vodstva vseh treh pokrajinskih svetov OFS, ki skrbijo za življenje in delo po posameznih pokrajinah. Za nami pa je tudi srečanje članov svetov krajevnih bratstev OFS iz vse Slovenije. Več o tem si preberite v rubriki OFS.

Med znanimi člani OFS bomo spoznali sv. Marjeto iz Cortone. Njena spokornost je bila združena z globokim premišljevanjem Kristusovega trpljenja, z molitvijo in veliko ljubeznijo do bližnjega.

Ne spreglejte rubrike Žetev, ki povezuje vse člane Živega rožnega venca in že 50 let bogati molitveni zaklad Cerkve.

Po 65-tih delih zaključujemo izhajanje na novo prebranih in premišljenih Rožic sv. Frančiška. Hvala br. Miranu Špeliču OFM za vso skrb pri prevajanju.

Tudi razmišljanje p. Frédérica Mannsa OFM o koreninah vere in Cerkve v Sveti deželi smo pripeljali h koncu. Za prevod se zahvaljujemo p. Stanetu Zoretu OFM, ljubljanskemu nadškofu metropolitu.

Pred praznikom Vseh svetih imajo otroci konec oktobra jesenske šolske počitnice, ki jim iz meni neznanega razloga rečejo tudi krompirjeve počitnice. No, v rubriki Pozabljenih spretnosti vam pokažemo, kaj narediti z ostanki krompirja.

Vsem želim umirjeno pripravo na prihajajoči adventni čas in božične praznike!

Vse dobro!
br. Janez Papa

VSI SMO BRATJE

V letu 2021 v rubriki Frančiškova duhovnost spremljamo razmišljanja ob okrožnici papeža Frančiška »Vsi smo bratje« (Fratelli tutti), ki je izšla v Assisiju na predvečer praznika sv. Frančiška Asiškega, 3. oktobra 2020. V šesti številki je pred nami sedmo in osmo poglavje, v katerih papež poudari, da je mir povezan z resnico, pravičnostjo in usmiljenjem ter da nasilje nima nobene osnove v verskih prepričanjih, ampak v njihovih deformacijah.

Poti novega srečanja

Čprav sem le kapljica ...

Človek, ki mu je še kako mar za prihodnost sveta in človeštva – papež Frančišek – se ne boji pogledati resnici v oči. Brez zavedanja o stanju duha, v katerem smo, namreč ni mogoče iskati poti izhoda in delati korakov v pravo smer.

Njegovi okrožnici *Laudato si* in *Fratelli tutti* – *Vsi smo bratje* se dotikata dveh izjemno ranjenih področij naše civilizacije: odnosa do stvarstva in medčloveških odnosov. Zaveda pa se tudi, da je »glas vpijočega v puščavi«, ki je poklican in poslan pripravljati pot tako potrebnemu spreobrnjenju in zorenju, da bi skupno zajezili drvenje proti prepadu ... propadu naše civilizacije: »Videti je kot naivna utopija, vendar se temu najvišjemu cilju ne smemo odpovedati.« (190)

Zato nam papež Frančišek okrožnico *Vsi smo bratje* izroča kot »skromen prispevek k razmišljanju, da bi – glede na različne sedanje poskuse o odpravi ali zapostavljanju drugih – mogli od-

govoriti z novimi *sanjami* o bratstvu in družbenem prijateljstvu, ki se ne konča pri besedah.« (6)

Aktualna vsebina zadnjih dveh poglavij socialne okrožnice *Vsi smo bratje*, sedmega »Poti novega srečanja« (točke 225-270) in osmega »Verstva v službi bratstva v svetu« (točke 271-287), je bogat rudnik za našo osebno in skupno rast: biti zares bratje in sestre.

Mi, ki nam je navdih za življenje Frančišek Asiški, hočemo na ta izziv »odgovoriti z novimi *sanjami* o bratstvu in družbenem prijateljstvu, ki se ne konča pri besedah.«

V premislek in ravnanje nam lahko služita dva vidika bratstva, kakor ju odkriva in živi Frančišek Asiški, dar in enkratnost.

Dar

V svoji Oporoki sv. Frančišek zapiše: »Gospod mi je dal (*podaril*) brate.« Bratov in sester si ne izbiramo, pač pa so dar. Brat, sestra nista nekaj, kar bi si lahko podredili, navezovali nase, pač pa sta dar, ki ga je potrebno sprejeti, ljubiti in nenehno odkrivati. Brat in sestra sta za Frančiška »sveta zemlja« (prim. 1 Mz 3,5), vznemirljiva skrivnost, ki presega naša pričakovanja in se ji lahko le čudimo.

Sv. Frančišek nas spodbuja, naj sprejemamo in ljubimo brate in sestre takšne, kakršni so, ne skušajmo jih spreminjati, umirimo svoja pričakovanja do njih ali pa se jim celo odrecimo.

Tukaj je ključ, ki nam odpira vrata do harmoničnega življenja v sleherni obliki bratstva, naj bo veliko ali majhno, v samostanu ali v družini, na delovnem mestu ali med prijatelji.

Frančišek Asiški je prepričan, da je nevoščljivost eden od virusov, ki lahko

hudo ogrozi prosojno sprejemanje bratov in sester. Namesto da bi se veselil uspeha drugih, nevoščljivost v meni prebudi zavist. Zato brat in sestra nista več dar, temveč postaneta nasprotnik, s katerim je treba tekrovati in ga premagati. Nevoščljivost ima zelo globoke korenine in tragične posledice.

V osmem Opominu sv. Frančišek pravi: »Kdorkoli torej zavida bratu zaradi dobrega, ki ga po njem Gospod izreče in stori, se zaplete v greh bogokletstva, ker zavida samemu Najvišjemu, od katerega prihaja vsaka dobra beseda in vsako dobro dejanje.«

Osebna enkratnost

»Cepivo« proti nevoščljivosti je prepoznavanje in zahvaljevanje za lastno enkratnost in neponovljivost. S tem slavim Boga in se mu zahvaljujem, »ker sem tako čudovito ustvarjen« (Ps 139,14). Tako vedno bolj spoznavam, da sem v načrtu ljubezni s posebnim, meni namenjenim poslanstvom. Čprav sem le kapljica, bi bil brez mene ocean siromašnejši, nekaj bi mu manjkalo. Kar

velja zame, velja za vse: vsakdo je izvirnik!

Frančišek Asiški je prepričan, da bratstvo ne izniči posameznikove enkratnosti, ampak je v njem lahko še lepša, še bolj zablesti, je rodovitnejša, pomenljivejša, v korist celotnemu bratstvu. V *Ogledalu popolnosti* bere mo Frančiškovo misel, da med nami ni idealnega ali popolnega brata, pač pa najdemo »vero brata Bernarda, preprostost in čistost brata Leona, prijaznost brata Angela, zdrav čut brata Maseja« in še mnogo drugega, kar odlikuje posamezne brate. S tem je jasno pokazal, da ni idealnega bratstva, obstaja pa enkratnost posameznih bratov, njihove karizme, ki skupaj tvorijo evangelijsko bratstvo. Enkratnost posameznika teži k medsebojni odvisnosti in pospešuje ozračje edinosti v različnosti.

Naj sklenem s papeževo mislijo: »Kot verujoči se čutimo poklicane, da se vrnemo k svojim temeljem in se osredinimo na bistveno: češčenje Boga in ljubezen do bližnjega.« (282)

br. Štefan Kožuh, OFM Cap
Celice pri Cortoni

SKRB ZA NAŠ SKUPNI DOM – kateheze OFS

Pred šestimi leti (leta 2015) je papež Frančišek podpisal dokument *Laudato si'* (*Hvaljen, moj Gospod*), ki predstavlja nov korak v družbenem nauku Cerkve in zemljevid za izgradnjo pravičnejše družbe, zmožne varovati človeško življenje in celotno stvarstvo. Ob tej okrožnici so nastale kateheze, ki jih predstavljamo v letošnjih številkah Brata Frančiška. Smiselno je, da vzporedno z njimi ponovno preberemo tudi samo okrožnico, ki jo lahko najdemo tudi v slovenščini na svetovnem spletu.

EKOLOŠKA VZGOJA

Svetopisemski odlomek (Jl 2,12-13)

Tudi zdaj, govori GOSPOD, se obrnite k meni z vsem svojim srcem, s postom, z jokom in žalovanjem; pretrgajte svoja srca, ne svojih oblačil. Vrnite se h GOSPODU, svojemu Bogu, kajti milostljiv je in usmiljen, počasen v jezi in bogat v dobroti in se kesa hudega.

Člen Vodila in/ali Konstitucij OFS – Generalne konstitucije OFS, člen 18

4. Ko posnemajo sv. Frančiška, zavetnika ekologov, naj pospešujejo dejavne pobude za ohranitev stvarstva, sodelujejo pri naporih za preprečevanje onesnaževanja in uničevanja narave ter ustvarjajo pogoje življenja in okolja, ki ne bodo ogrožali človeka.

pretrgamo logiko nasilja, izkoriščanja in egoizma. Veren človek sveta ne more občudovati »od zunaj«, ampak od znotraj, tako da prizna vezi, s katerimi nas je Oče združil z vsemi bitji.

Papežu se ne zdi zamalo predlagati številne drobne korake, s katerimi lahko v vsakdanjem življenju vplivamo na stanje v okolju. Spregovori celo o tako vsakdanjih stvareh, kot so ugašanje luči, za katere ni nujno, da gorijo, pazljivo uporabljanje vode, zmanjševanje porabe goriva s tem, da uporabljamo javni prevoz in se ne vozimo sami itd. Predvsem pa papež Frančišek kliče vse ljudi, posebno tiste, ki živimo v razvitih državah, naj vendar spremenimo

način življenja in se vrnemo k skromnosti. Načelo »manj je več« naj postane geslo našega življenja, kajti dejstvo je, da kopičenje materialnih stvari ne more v resnici izboljšati kakovosti človekovega življenja.

Mi, otroci potrošniške družbe, se moramo s svojim načinom življenja upreti mitu, da lahko materialno izobilje in kopičenje stvari človeku prineseta srečo. Papež pravi, da je pretirano kopičenje materialnega znamenje praznega srca in da nakupovanje ni samo ekonomsko, temveč tudi moralno dejanje.

Pri tem pa ne prezirimo dejstva, da je varovanje nerojenega človeškega življenja bistven del našega ekološkega prizadevanja. Če izgine čut za varovanje najbolj krhkih v naši družbi, je ogrožen obstoj vsega živega in posledično vsega planeta.

Na tej poti nas spremljajo svetniki, prvi med njimi je sv. Frančišek, ki je v besedilu okrožnice večkrat omenjen. S svojim zgledom in skrbjo za najbolj ranljive je podal primer celostne ekologije. To je vzorec, ki dokazuje, kako so skrb za naravo, pravičnost do revnih, družbena angažiranost in notranji mir neločljivo povezani.

Papež v svoji okrožnici predlaga sedem načinov v skrbi za stvarstvo:

- ☞ postavljanje ubogih na prvo mesto
- ☞ izvrševanje majhnih del ljubezni
- ☞ biti pazljiv in pozoren potrošnik
- ☞ vedeti, da nas ima Bog rad
- ☞ ceniti lepoto
- ☞ angažirati se in vršiti dialog
- ☞ v delo umestiti tudi počitek.

Čeprav v naši domovini Sloveniji okoljskih problemov še ne čutimo v tako izredno veliki meri, kot je to moč videti v nekaterih drugih območjih našega planeta, pa je prav, da se tudi mi aktivno odzovemo na spodbudo papeža in mnogih drugih, ki že leta opozarjajo, da je nekaj potrebno storiti.

Za premišljevanje

*Na katerem od teh področij bi lahko in moral še sam kaj narediti?
Kje bi lahko delovali kot bratstvo?
Koliko se strinjaš s tem, da je spoštovanje življenja od spočetja dalje povezano z ekologijo?
V bratstvu določite en okoljevarstveni projekt in ga izpeljite.*

Molitev

Vsemogočni Bog, prisoten si v širnem vesolju in v vsakem svojem najmanjšem bitju. S svojo blagostjo objemaš vse, kar obstaja. Izlij na nas moč svoje Ljubezni, da bomo lahko varovali življenje in lepoto. Napolni nas z mirom, da bomo zmogli živeti kot bratje in sestre in ne bomo nikogar prizadeli.

Bog revnih, pomagaj nam na tej zemlji reševati probleme zapuščenih in pozabljenih, ki so tako dragoceni v tvojih očeh. Ozdravi naše življenje, da sveta ne bomo plenili, ampak ga varovali, da ne bomo sejali onesnaženja in uničevanja, ampak lepoto. Dotakni se src vseh tistih, ki se ženejo zgolj za dobičkom na račun revnih in zemlje.

Nauči nas odkrivati vrednost vsake stvari. V polnosti opazovanja in občudovanja naj doumemo, da smo ob poti proti tvoji neskončni luči globoko povezani z vsakim bitjem.

Hvala ti, da si vsak dan z nami.

Prosimo te, opogumljaj nas v našem trudu za pravico, ljubezen in mir.

(papež Frančišek)

24. junija 1978 je papež Pavel VI. po-trdil novo Vodilo OFS in leta 2018 smo praznovali 40-letnico tega dogodka. Eden od rezultatov je tudi nova rubrika v Bratu Frančišku (in na spletni strani OFS) Členimo Vodilo, kjer so na kratko razloženi posamezni členi Vodila. Za razlage skrbi s. Mojca Špende.

24. člen

Vsebina spodnjega člana je zelo pomembna za bratsko življenje, saj gre za bratsko animacijo:

Za pospeševanje občestva med člani naj svet poskrbi za redne sestanke in pogosta srečanja, tudi z drugimi frančiškovskimi skupinami, posebno z mladinskimi. Pri tem naj uporablja najbolj primerna sredstva za rast v frančiškovskem duhu in cerkvenem življenju, ko vsakogar spodbuja za življenje v bratstvu. Tako občestvo naj se nadaljuje tudi z rajnimi brati in sestrami, ko darujemo molitve za njihove duše.

Ta člen spodbuja svet, da poskrbi ne samo za srečanja bratstva, ampak za srečanja še z drugimi skupinami,

zlasti s skupinami v župniji, da se ne zapre in ne postane geto. Dobro je, če OFS skrbi predvsem za povezovanje s FRAMO.

Srečanja bratstva ne smejo biti monologi duhovnega asistenta ali tistega, ki srečanje pripravlja, temveč se morajo vsi vključiti v pogovor prek vprašanj ali pa iz tega, kar se je zgodilo doma, v službi, v politiki, v družbi, ...

Treba je paziti, da se na srečanjih vsi počutijo domače in sprejeti in da se posledično veselijo življenja po Vodilu.

Bratstvo se mora zavedati tudi, da se občestvo, ki nastane za časa življenja, nadaljuje tudi po smrti, ker se pokojnega člana spominjamo v molitvah, pri svetih mašah, v pogovorih, ko se spominjamo njegovih kreposti, ...

Zelo lepo je tudi, da se vsi člani udeležijo pokojnikovega pogreba in pogrebne maše. To je zelo zgovorno dejstvo, da je pokojni pripadal neki duhovni družini.

Za razlage skrbi s. Mojca Špende

Nova vodstva pokrajinskih bratstev OFS Slovenije

Prvi dve soboti v letošnjem oktobru sta bili pri frančiškovih v znamenju volilnih kapituljev na pokrajinski ravni. Sestre in bratje so v Celju (Mb pokrajina), v Ljubljani v Šiški (Lj pokrajina) in Kopru (Kp pokrajina) na pokrajinskih kapituljih, ki so bili deseti zapovrstjo, izbirali nove člane pokrajinskih svetov. "Staremu" sestavu je namreč potekel mandat, ki je zaradi korona situacije trajal celo leto več kot je predvideno (se pravi štiri leta).

Z resnostjo in zaupanjem v Svetega Duha ter njegovo pomoč so na vseh treh krajih izbrali nove sestre in brate za potrebne službe.

Tako pokrajinski svet OFS Ljubljanske regije za prihodnja tri leta sestavljajo:

- ☞ s. Mateja Trajbarič (predsednica),
- ☞ br. Tomaž Potokar (podpredsednik),
- ☞ br. Franci Birk (tajnik),
- ☞ br. Igor Belehar (blagajnik),
- ☞ s. Helena Fortuna Jenko (odgovorna za vzgojo),
- ☞ br. Rok Liebhart (bratski animator).

Na primorski strani so rezultati volitev sledeči:

- ☞ s. Barbara Furlan Markeš (preds.),
- ☞ br. Mirko Potočnik (podpreds.),
- ☞ s. Tatjana Melink (tajnica),
- ☞ s. Eda Palčič (blagajničarka),
- ☞ s. Valentina Ščuka (odg. za vzgojo),
- ☞ s. Marija Vrtovec (bratska animat.).

V štajerskem vodstvu PS OFS MB pa so sedaj:

- ☞ s. Dorica EMERŠIČ (predsednica),
- ☞ s. Irena VAČOVNIK (podpredsednik),
- ☞ s. fani PEČAR (tajnica),
- ☞ br. Jože TOMAŽIČ (blagajnik),
- ☞ s. Andreja ŠTUNF (odgovorna za vzgojo),
- ☞ br. Jože KOZEL bratski animator).

Hvala vsem, ki so dali svoj čas in sposobnosti na razpolago v zadnjih štirih letih in obilo božjega blagoslova ter modrosti novim ekipam!

Srečanje članov svetov krajevnih bratstev OFS

V soboto, 26. septembra 2021, je bilo v minoritskem samostanu sv. Maksimilijana Kolbeja v Ljubljani letno srečanje sester in bratov članov svetov krajevnih bratstev OFS. Ob upoštevanju vseh ukrepov, predpisanih zaradi epidemije, se je srečanja udeležilo trideset sester in bratov iz večine krajevnih bratstev v Sloveniji.

Zbrane sta najprej pozdravila p. Slavko Stermšek OFMConv, gvardijan samostana, in predsednica narodnega sveta OFS Slovenije s. Fani Pečar, kasneje pa je prisotne pozdravil tudi generalni asistent minoritskega reda p. Igor Salmič OFMConv.

Tema srečanja je bila duhovnost bratov in sester OFS. Uvodno razmišljanje je podal p. Danilo Holc OFMConv. V izčrpnem predavanju, ki ga je deloma povzel po gradivu za usposabljanje duhovnih asistentov OFS (avtor p. Amando Trujillo TOR), je najprej pojasnil pojem duhovnosti. Ločil je splošno duhovnost, krščansko duhovnost, frančiškovo duhovnost in znotraj te tudi duhovnost svetnih sester in bratov. Prav ta je za nas najbolj pomembna, ker se je premalo zavedamo. Čeprav je v Vodilu reda in Konstitucijah jasno zapisana, se vse prevečkrat dogaja, da na vprašanje: Kaj je duhovnost OFS?, ne znamo odgovoriti.

Duhovnost OFS je p. Danilo razdelil na deset področij življenja in dela Frančiškoveh sester in bratov v svetu:

1. Življenje po evangeliju Jezusa Kristusa
2. Ljubezen do Božje besede
3. Živeti v duhu stalnega spreobračanja
4. Zvestoba navdihom Svetega Duha, globoko občestvo s troedinim Bogom
5. Življenje v bratstvu
6. Cerkvena skupnost

7. Molitev, kontemplacija in zak. življenje
8. Duhovnost družine in zakonske zveze
9. Dejavnost navzočnost v Cerkvi in svetu
10. Živeti evangeljsko uboštvo, živeti upanje in evangeljsko radost

Uvodnemu predavanju je sledilo delo v štirih delavnicah, v katerih so se pogovarjali o tem, kako v krajevnih bratstvih teh deset oblik naše duhovnosti živimo kot posamezniki in kot bratstvo.

V prvi delavnici so spregovorili o našem življenju po evangeliju Jezusa Kristusa, o ljubezni do Božje besede ter o tem, kako živeti evangeljsko uboštvo in kako živeti upanje in evangeljsko radost.

V drugi delavnici so razmišljali o življenju v duhu stalnega spreobračanja, zvestobi navdihom Svetega Duha in o globokem občestvu s troedinim Bogom.

Tretja delavnica je bila namenjena življenju v bratstvu, cerkveni skupnosti in dejavni navzočnosti v Cerkvi in svetu.

V četrti delavnici so bile teme pogovora molitev, kontemplacija in zakramentalno življenje ter duhovnost družine in zakonske zveze.

Temeljna misel srečanja je bila, da duhovnosti Frančiškovih bratov in sester v svetu ne moremo živeti brez skupnosti in zavedanja, da smo k temu poklicani in da smo se z našimi obljubami ob vstopu v red k temu zavezali.

Ob koncu srečanja smo se vsi strinjali, da je bila kljub nekoliko manjši udeležbi odločitev narodnega sveta (po letu premora, ko zaradi epidemije ni bilo možno), da srečanje izpelje, dobra. Sestre in bratje smo bili veseli ponovnega snidenja. Zahvala za dobro počutje vseh sester in bratov gre prijaznim gostiteljem bratom minoritom, kuharici in članom narodnega sveta OFS, ki so srečanje organizirali. Največja zahvala pa dobremu Bogu, zaradi katerega smo se zbrali in nam je podaril čudovit sončen dan.

Mirko Potočnik OFS

Znani člani Frančiškovega svetnega reda

Marjeta Marija Kortonska

13. stoletje je bilo tudi stoletje, v katerem je živela ena od največjih spokornic vseh časov – sveta Marjeta Kortonska.

Rodila se je leta 1247 v Lavianu v Umbriji v Italiji (blizu Perugia) v preprosti kmečki družini. Njena mati je bila zelo pobožna, a je umrla, ko je Marjeta imela sedem let, oče pa se je drugič poročil. Mačeha je ni marala, tako je bila v dobi odraščanja prepuščena sama sebi. Zrasla je v prelepo, a precej lahkoživo in uporniško dekle. Brez vodstva staršev se je pri sedemnajstih letih dala zapeljati mlademu graščaku Arseniju iz Montepulciana. Preselila se je na njegov grad, mu rodila sina in bila devet let njegova ljubica. Ker se ni hotel z njo poročiti, se je sicer pogosto borila s svojo vestjo, a ni imela moči, da bi začela živeti drugače.

Spreobrnjenje je bilo kruto: mladega graščaka so umorili roparji (njegovo truplo naj bi našla sama, potem ko ji je njegov pes pokazal pravi kraj). Marjeta bi morda lahko ostala na njegovem domu, ohranila mnoga darila, ki jih je od njega prejela, jih prodala in tako poskrbela zase in za sina, a pogled na truplo človeka, ki ga je ljubila in je umrl v grehu, jo je

spremenil. Pokesala se je svojih grehov in vzela otroka ter se odpovedala vsemu bogastvu, do katerega je imela pravico.

Skušala se je vrniti domov, a ji njena mačeha tega ni dovolila. Marjeta je zato zatočišče iskala v frančiškanskem samostanu, a so ji tam rekli, da je premlada in preveč prikupna, da bi živela z redovniki. Dom si je nato ustvarila v mestu z dvema drugima ženskama, kjer je vzgajala svojega sina, ki je pozneje postal redovnik.

Zaprosila je za sprejem v Frančiškov tretji red, v katerega je sprejeta šele po treh letih trdega spokornega življenja. S pokoro je nadaljevala tudi potem, ko je stopila v red. Sama je nato v Cortoni ustanovila zavetišče za revne in bolne, skupnost sester tretjega reda, ki so jih imenovali tudi »uboge«, ter bratovščino Naše ljube Gospe.

Njena spokornost je bila združena z globokim premišljevanjem Kristusovega trpljenja, z molitvijo in veliko ljubeznijo do bližnjega. Deležna je bila izrednih mističnih milosti. V zamaknjenih se je pogovarjala z Jezusom, ki jo je vso prežaril in razsvetlil.

Kot spokorna tretjerednica je dobila vzdevek: frančiškanska Magdalena.

Umrla je 22. februarja 1297 v Cortoni. Pokopali so jo v samostanski cerkvi spokornih sester v Cortoni. Na njenem grobu se je zgodilo več čudežev, ko pa so po mnogih letih odkopali njeno truplo, so ga našli nestrohnjeno.

Za blaženo jo je leta 1515 razglasil papež Leon X., za svetnico pa 16. maja 1728 papež Benedikt XIII.

Častijo jo kot zavetnico Cortone, spokornic in spokornikov, spreobrnjenih prostitutk, potepuhov in klatežev; priporočajo se ji po krivem obdolženi, brezdomci, tisti, ki so zgodaj izgubili starše, nezakonske matere, babice; je tudi zavetnica proti duševnim boleznim, norosti, skušnjavam na področju spolnosti.

Zaobljube v krajevnem bratstvu Šiška

Kako smo veseli, kadar se poveča družina! Če pa se poveča za tri člane, še toliko bolj.

Na predvečer Frančiškove nedelje smo bili v KB Šiška obdarjeni s tremi novimi člani. Kako lep in vesel je bil večer, ko so se nam pridružili sestra Andreja ter brata Drago in Stanko! V naših srcih je prepevalo: »Gospod nam je dal brate!« Radost in veselje, ki so ga prinesli med nas, sta bila nepopisna. Iz novih članov je sijala iskrena skromnost, trema in upanje, da bo kmalu bolje. V vsakem od njih je bilo veliko pričakovanje, kar jih je delalo še bolj svečane, bolj zveste, predvsem pa bolj vesele in predane sv. Frančišku. Največji blagoslov je bil videti njihovo hvaležnost in veselje. Iz njihovega upanja je vela prava predanost OFS. Vera v njihovih srcih pa nas je spodbujala, da lahko z malimi pozornostmi, s hvaležnostjo in pred-

Darovi za revijo Brat Frančišek
avgust - september 2021 = 417 €

Bog povrni!

6,00 €	Alenka Strnad
10,00 €	Hrastar Nevenka
11,00 €	Slavica Munda
15,00 €	Ukmar Dolores, Danica Sebanč
20,00 €	Konjar Janez, Vogrinc Mateja, Grilc Pavla, Rus Ferdinand, Marjeta Kern Trcek
30,00 €	Pajnič Anđelka, Jozef Rainer
100,00 €	Zabota Silva, Slavko Kanalec

nostjo takoj začnemo spreminjati svet na bolje. Ljubezen naše sestre in bratov je bilo videti na njihovih obrazih in na sproščenosti, ki je vela z njih. Sv. Frančišek nam je pokazal veselje, preprostost in uboštvo, da smo svetost trenutka občutili vsi navzoči.

Naj vas dobri Bog blagoslavlja in kadar boste v dvomih, pristopite k bratom in sestram, kajti Božja milost je neizmer- na in nas napolnjuje in krepi na vsakem koraku.

MIR in DOBRO.
Tomaž Potokar OFS

V krajevnem bratstvu Vič so dan sv. Frančiška praznovali z novimi zaobljubljenimi člani

Bralci so lahko zadnje oglašanje iz KB Lj Vič prebrali ob njihovem volilnem kapitulju v BF 4/2019. Takrat se je v besedilo prikradla notica, da na vrata trkajo novi člani. Po pripravah, ki so trajale dve leti in pol, so nove sestre in brat dozoreli za slovesne zaobljube.

Tako so na praznik sv. Frančiška Asiškega pred oltar pristopili sestre Marija Meden Turšič, Ema Hozjan, Romana Zupanc in Anamarija Klinc ter brat Rok Prusnik. Glasno so izrekli svojo namero vstopiti v Frančiškov svetni red.

Župnik p. Pepi Lebreht, ki je daroval sveto mašo, jim je v homiliji predstavil lepoto in pomen zaobljub, zbranemu občestvu pa podrobno razložil vlogo tretjerednikov v okviru župnije.

Okrepljeni z bodrilnimi besedami so kandidati izrekli zaobljube, tako da so obnovili krstne obljube in javno izrekli svojo odločitev za življenje po evangeliju v svetu po zgledu sv. Frančiška in v skladu z Vodilom OFS. Predsednik KB brat Janez je ob sestrah Mili in Ružici sprejel njihovo zaobljubo in ob tem izrazil veliko veselje in upanje. Bogoslužje se je nato nadaljevalo z daritvijo in obhajilom. Ob koncu so nove članice in član tretjega reda izrazili iskreno hvaležnost duhovnemu očetu in somaševalcu p. Zdravku Jakopu OFM, asistentu KB Ljubljana Vič, za njegov trud in molitve ter za zgled

t.i. »klečeče teologije«. P. Zdravko je zgleden primer frančiškana s premišljeno, delovno, ponižno in skromno življenjsko držo, a z netipično potjo do duhovniškega poklica. Ob mislih na težak začetek (ponovne) obuditve krajevnega bratstva se je ob tem slavlju zjasnilo tudi njegovo lice.

Nove sestre in brat so v spomin prejeli obesek s križem tav in izkaznice.

Po bogoslužju so se ob spoštovanju PCT pravil vsi navzoči zbrali v kleti

Antonovega doma na tradicionalnem srečanju, na katerem ni manjkalo ne dobrot ne domače kapljice. Vzpodbu-dne besede z blagoslovom je zbranim namenil p. Pepi, dogodek pa je popestril tudi brat Tomaž Potokar, član sveta PB, s svojim nagovorom, v katerem je bilo veliko bodrilnih besed. Po njegovih »vse bo v redu« in »ne bojte se« drugače tudi ne more biti.

Sestre in bratje tretjeredniki izre-kamo Bogu veliko zahvalo, ne poza-

bljamo pa na vse preštetilne molivce, ki so vztrajno, neutrudno in z veliko odrekovanja molili za uspeh novincev. Naj jim na koncu izrazimo velik »Bog povrni«, še posebno hvaležnost pa dolgujemo tistim, ki se najbolj držijo v ozadju, kot npr. naši sestri Tončki Narobe, vsakodnevni molivki v zadnji vrsti cerkvenih klopi.

brat Janez,
predsednik KB Ljubljana Vič

*V vas deluje Gospod in ni vam treba
storiti ničesar drugega kot to,*

*da pustite vrata srca na stežaj odprta,
da bo lahko deloval, kakor želi. (pater Pij)*

Obljube bratov in sester v škofjeloškem bratstvu

Na god svetega Frančiška Asiškega je bilo v cerkvi sv. Ane pri kapucinih v Škofji Loki še posebej slavnostno. Frančiškova družina je dobila deset novih bratov in sester, ki so se pred tem dve leti pripravljali na ta korak. Sveto mašo je daroval kapucinski provincial br. Primož Kovač, še posebno so se nas dotaknile njegove besede o svetem Frančišku. Na koncu je nove »družinske člane« pozdravila še predsednica ljubljanskega

pokrajinskega bratstva sestra Mateja Trajbarič. Poudarila je pomen bratstva, zavedanja, da imamo drug drugega, da

molimo drug za drugega, da nam hoja za Kristusom v duhu svetega Frančiška prinaša veliko dobrega in posebne milosti. Obljubam je sledilo veliko veselje in druženje ob prigrizku.

*Bogu hvala za vse brate in sestre OFS!
Bernarda P. Žumer OFS*

ŽIVI ROŽNI VENEC

50 let molitvene pobude

1971-2021

ŽETEV

za molivce *Živega rožnega venca*,
ki molijo za edinost Cerkve,
nove duhovne poklice, svetost
in stanovitnost poklicanih

Drage molivke in dragi molivci
Živega rožnega venca!

Zadnja meseca koledarskega leta nas spomnita na konec našega zemeljskega življenja, pa tudi na začetek oziroma na odrešenje. Konec, ko pomislimo, da bomo enkrat umrli; ko pomislimo na vse tiste, ki so že umrli in zato zanje molimo. Na začetek, ker pričujemo novo cerkveno leto z adventnim in božičnim časom. Oba meseca nas zato še kako kliče, da prebiramo jagode rožnega venca in molimo. Vztrajajmo in zaupajmo ter bodimo hvaležni! Naš provincial p. Marjan Čuden je na praznik sv. Frančiška v svojem pismu zapisal: »Našo slovensko frančiškansko provinco je Bog v letošnjem letu na poseben način objel z upanjem. Blagoslovil nas je z novimi poklici. Dva kandidata sta začela s uvajanjem v redovno življenje, en brat

je začel s noviciatom. Prosim vas, molite zanje in za nas, da bomo ostali zvesti svoji odločitvi, molite za nas, da bomo živeli svojo poklicanost in izpolnili svoje življenje v služanju Bogu in vam. Prosim vas, molite za nove duhovne poklice v naši provinci in v Cerkvi na Slovenskem.«

50-letnica Živega rožnega venca

Spominjamo se začetnikov te molitvene pobude p. Pashala in p. Leopolda in začetnega zagona pred 50 leti, leta 1971. Ob tej priliki smo izdali spominsko podobico kot kazalnik za knjigo in tudi kot povabilo k včlanitvi novih članov. Če bi kdo želel večje število podob, naj piše na naslov: **ŽRV**, Frančiškanski trg 1, 8000 Novo mesto.

Še zahvala in prošnja. Nekateri pošiljate v kuverti dar za ŽRV. Hvala vam. Lahko pa tudi nakažete na **TRR SI56 2900 0001 7573 735** pri UC banki s pripisom za ŽRV. Bog povrni za vsak dar!

PRIČEVANJA MOLIVCEV ŽRV – še vedno ste povabljeni, da napišete kratko pričevanje, svoje misli ob molitvi desetke za nove duhovne poklice, ki bo objavljeno v tej rubriki Žetev.

Živi rožni venec

RAZMIŠLJANJE za 5. desetko veselega dela rožnega venca:
KI SI GA DEVICA V TEMPLJU NAŠLA
Sveto pismo govori (Lk 2,43.46-50)

In ko so se po končanih prazničnih dneh vračali, je deček Jezus ostal v Jeruzalemu, ne da bi njegovi starši to opazili. Po treh dneh so ga našli v templju. Tam je sedel med učitelji, jih poslušal in vpraševal. Ko sta ga zagledala, sta bila presenečena in njegova mati mu je rekla: »Otrok, zakaj si nama tako storil? Tvoj oče in jaz sva te s tesnobo iskala.« Dejal jima je: »Kako da sta me iskala? Mar nista vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?« Vendar nista razumela besed, ki jima jih je rekel.«

Pisateljica Berta Golob razmišlja:

To je bil čas velike preizkušnje,okus po grenkem. Otrok se je odmaknil, ona pa je upala, da je njen. Tri dni hoda nazaj do templja, kot da bi morala zadoščevati za našo premajhno skrb do otrok. Poučena v Postavi, neuka v pisanju, tiha v govorjenju zdaj prisluškuje Njegovi razumnosti in se zave: ta otrok stopa na svojo pot! Ta otrok zapušča varnost njenega doma.

Trpek je spomin na Simeonovo napoved bolečin, toda njeni privolitvi bo vedno ime: Zgodi se.

Naj se zahvalimo za vsa iskanja na življenjski poti in za Božja znamenja, da smo zmogli najti pravo smer vere, upanja in ljubezni.

p. Krizostom Komar OFM

ŽRV darovi za revijo Brat Frančišek september – oktober 2021 = 465 €

- 10 € Mara Paurevič, Marija Vegič, Gabrijela Jurglič, Alojz Bizjak, Radivoj Maurer, Gabrijela Jurglič
- 15 € Ana Golob
- 20 € Amalija Lukšič, Mijca Legan, Branka Prosen, Terezija Snofl, Meta Novak, Marija Čop, Vera Ramovš
- 30 € Ana Gorc, Mihaela Kolbezen
- 40 € Angela Rogelj
- 50 € Ana Moljk
- 100 € KB Ožbalt

- Začetek – Frančiškanski samostan Kamnik 1971, Gojenci serafinskega kolegija in br. Pashal GORJUP
- Dolgoletni voditelj vse do smrti 8. 2. 2020 - p. Leopold GRČAR OFM, ki zapusti preko 10.000 molivcev
- Nadaljuje delo in povezuje molivce preko posebne rubrike v Bratu Frančišek pod imenom ŽETEV - p. Krizostom KOMAR OFM

VABLJEN, DA POSTANEŠ ČLAN/ČLANICA MOLITVENE POBUDE
Piši na: zivi.rozni.venec@ofm.si ali krizostom.komar@rkci.si

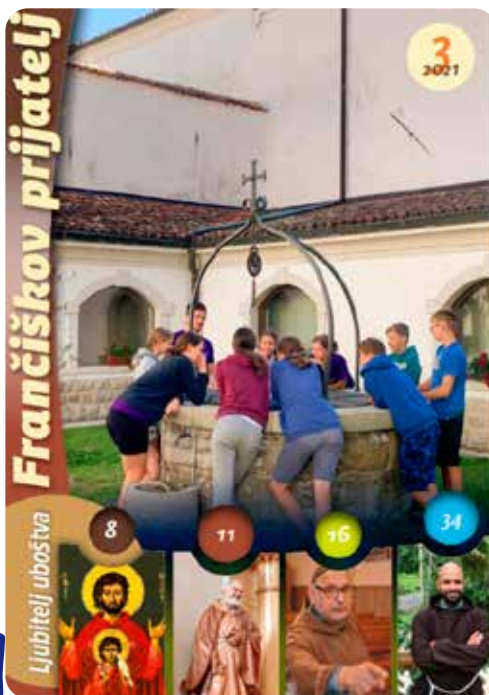
OBVEZA MOLIVCA

Vsak dan zmoli desetko rožnega venca za nove duhovne poklice.

Frančiškov prijatelj

Tretja številka Frančiškovega prijatelja v letošnjem letu 2021 je namenjena temi ubošva. Litanije svetega Jožefa, ki določajo rdečo nit letošnjim številkam, namreč tega svetega Očeta nazivajo tudi ljubitelj ubošva. Primerjava med možem Device Marije (navdušenim minimalistom kot ga imenuje br. Luka) in svetim Frančiškom se poraja kar sama po sebi in skozi revijo pušča jasno sled; tako pri komentarju ob Božji besedi, kot pri rubriki, kjer nas preko teme nagovorita sveta Klara in sveti Frančišek in kjer se ozre na člen Vodila OFS (Frančiškovega svetnega reda). In seveda pri osrednji vsebini številke, ker je pojasnjena razlika med uboštvom in revščino (Revež je prisiljen živeti v pomanjkanju, ubo-

štvo pa si človek izbere prostovoljno.) V intervjuju spoznamo življenjsko pot p. Placida Prše in v krajšem opisu tudi Jureta Sojča, škofijskega duhovnika, trenutno tajnika mariborskega nadškofa. Brat Matej nam tokrat ne predstavi »pravih« hribov kot pravi sam, ampak se lahko naučimo kaj o feratah. V mozaiku pa so predstavljeni dogodki, ki so se v kapucinskih župnijah in širše zgodili v poletnih počitnicah. Vsekakor veliko lepega in zanimivega branja.

Med nami

Frančišku Asiškemu je Božje naročilo: »Pojdi in popravi mojo C(c)erkev« naredilo nemalo preglavic. Najprej je zidaril, potem pa je vedno bolj videl, da je to, kar mu je naročeno, neskončno več. In je začel. Kako? Kot naroča fotograf z naslovno fotografijo: vstopil je in naredil, kar je bilo potrebno. O tej vsebini razmišljajo skoraj vsi avtorji prispevkov, od uvodnika prek duhovnih pogledov, v katerih ostaja z nami smirnski nadškof p. Martin Kmetec in v katerih s. Grazyna Mech zapoje hvalospev Sloveniji. V svetopisemskih ikonah vidimo, da je odločitev za radikalno pot vznemirjala skozi vso zgodovino božjega ljudstva. Pa naj še kdo reče, da je danes drugače. Minoritski novomašnik p. Klemen Sapšak mu bo zelo nazorno povedal, kako nemogoče se je upreti klicu, ki kar naprej prihaja nekje »od zadaj«.

S. Romana Bider je na duhovnem kapljju OFS spregovorila o posebni vrsti ljubezni, ki se odraža v odpuščanju. Mor-

da se boste začudili, zakaj je zapis ob 700-letnici Danteja Alighierija uvrščen v rubriko Frančiškov svetni red. Preberite, pa boste videli.

Minoritski red je eden izmed mnogih redov v Cerkvi. Prav za vse redove pa je ena izmed karizem tudi pokorščina predstojnikom. O razpoložljivosti za sprejem novih služb je spregovoril p. Igor Salmič, ki je sredi avgusta sprejel odgovorno službo v generalni kuriji.

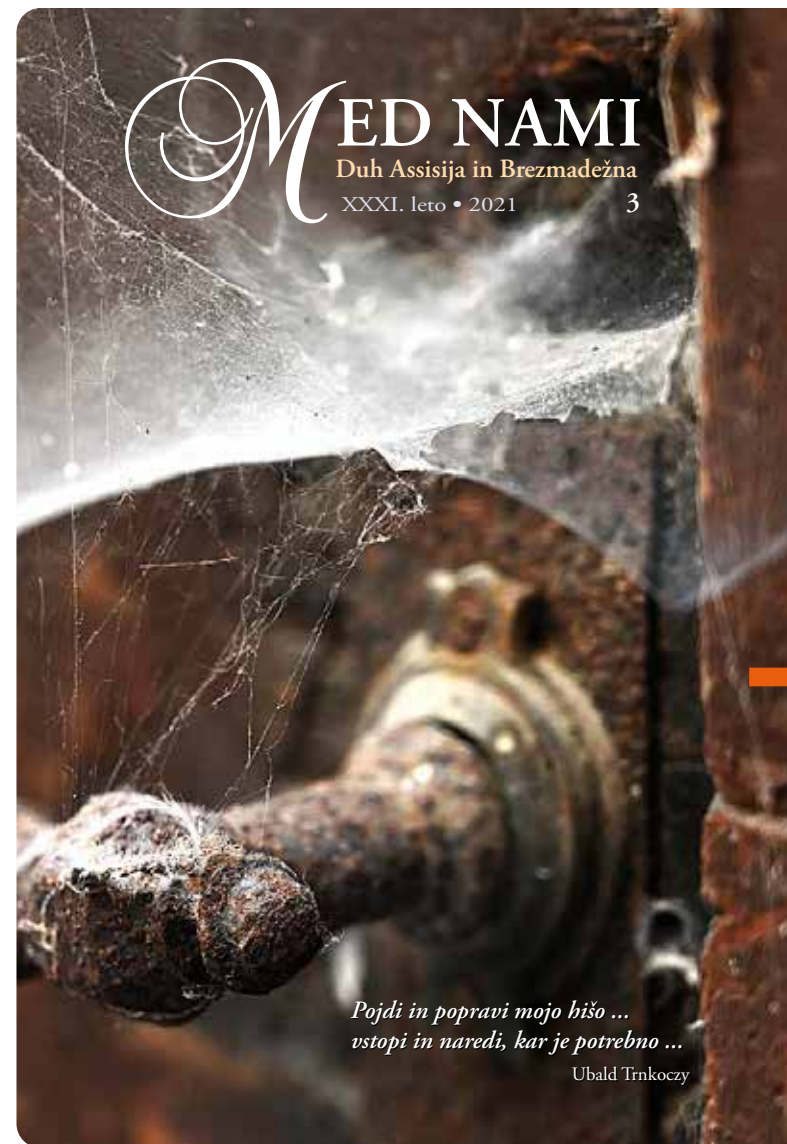
Oktobra letos bo minilo 10 let od smrti minoritskega misijonarja p. Miha Drevenška. Na samo misijonsko nedeljo bo predstavitev že druge knjige o delu tega misijonarja z zelenim klobukom izpod peresa njegovega sobrata p. Janeza Šamperla. Tokrat prinašamo nekaj spominov nanj.

Assisi vedno vabi, vabijo njegove ulice in duh, ki ga je zapustil sveti asiški ubožec. Ker ni novih utrinkov, smo pobrskali po starih, ki so vedno aktualni.

Otroci doživljajo sv. Frančiška tudi skozi prebiranje novjših zapisov v njem. Tokrat je Neža posegla po knjigi *Frančišek, naš brat* in morda koga navdušila, da jo bo prebral.

Reportaža z junijskega srečanja na Brezjah nas bo spomnila, kako veseli smo bili, da smo se po tolikem času spet zbrali in počastili dvojni praznik, 800-letnico prvega Vodila in 30-letnico naše ljube domovine.

MED NAMI
Duh Assisija in Brezmadežna
XXXI. leto • 2021 3

*Pojdi in popravi mojo hišo ...
vstopi in naredi, kar je potrebno ...*

Ubaldo Trnkoczy

Utrip življenja nas bo razveselil z novim božjim otrokom in že smo pri koncu, vendar bomo še prej pozorno prebrali tri vabila: na srečanje asiških romarjev vseh časov in na dve romanji v Assisi, če bo virus dovolil. Molimo, da bo!

Frančišek ne zdrži več v vojski

Frančišek:

O Bog, povej mi, kje me vodi moja pot,
o Bog, povej mi, kako bom jaz živel,
o Bog, povej mi, kje me vodi moja pot,
o Bog, povej mi, kak' poklic bom jaz imel!

O Bog, povej mi, kako naj jaz živim,
o Bog, povej mi, ali bom gospod,
o Bog, povej mi, al' nevedne naj učim,
o Bog, povej mi, saj z mano si povsod!

Bog:

O jaz povem ti, moje ovčke boš dobil,
o jaz povem ti, ti jih boš učil,
o jaz povem ti, bratstvo jim boš dal,
o jaz povem ti, ne bom se ti zlagal.

O jaz povem ti, brate si boš zbral,
o jaz povem ti, svoj zgled boš ti dajal,
o jaz povem ti, svetnik boš ti postal,
o jaz povem ti, kot Kristus boš končal.

Frančišek:

Oče, vedno zvest ti bom ostal,
tvojo slavo širil naokoli,
vsak te v meni bo spoznal,
rad imel bom kogarkoli.

Oče, ko brat »osel« bo umiral,
bratje psalme bodo peli.
Brat »osel« bo padel, se razdiral,
bratje zgled moj bodo vzeli.

Mihael Paš

Frančiškovi tudi letos na Pohodu za življenje

Vsoboto, 2. oktobra 2021, smo se zbrali na že tretjem Pohodu za življenje pod geslom Človekovo življenje je nedotakljivo.

Srečanje se je začelo pred šentjakobsko cerkvijo na Levstikovem trgu v Ljubljani. Pisana množica balonov, plakatov in transparentov je plapolala in napolnjevala prostor na trgu. Zbralo se nas je več kot 600 z namenom, da se zahvalimo za življenje, ki je nedotakljivo od spočetja do naravne smrti. Med pisano množico je bilo lepo videti patre v habitih in v civilu, duhovnike, sestre redovnice in tudi brate in sestre OFS!

Najprej smo prisluhnili besedam voditeljice dogodka, Urše Cankar Soares:

»Kultura smrti je danes zasejana v vse pore naše družbe, ki nerojenim otrokom ne priznava, da so ljudje, zato mnogi v porodnišnici, namesto da bi ugledali luč sveta, umrejo nasilne smrti. Vsako leto je v Sloveniji vsaj 4000 takšnih otrok! Vemo, čutimo in prepričani smo, da to ni prav.

To je v nebo vpijoča krivica, nemi krik, ki ga prevpije bobnenje sveta. Namen vsakega Pohoda za življenje je ozvočiti te neme krike nerojenih otrok, da se bo njihov glas slišal v naši družbi.«

V glasbenem delu programa so nas razveseljevali Nada Žgur z najstniki in Vinko Cankar, ki so dali celotnemu dogodku poseben čar. Ob pričevanjih, nagovorih in plesu je čas hitro minil in kmalu smo se odpravili po ljubljanskih ulicah. Na transparentih smo lahko prebrali: **»Kjer je srce, je tudi življenje«, »Vsako življenje šteje«, »Hočem živeti!«, »Hvala, mama, za življenje«**

Med prepevanjem pesmi o življenju, upanju in otrocih smo prišli do magistrata, kjer nas je pozdravil ljubljanski

nadškof Stanislav Zore z besedo pesnika Toneta Pavčka: **»Kadarkoli srečam nose-**

Nadaljeval je: **»Mi zmoremo, da ne gremo mimo nobenega otroškega vozička, noseče mamice brez prošnje za blagoslov.«**

Spregovoril je tudi poljski veleposlanik Krzysztof Olendzki: **»Navdušen sem! Na Poljskem imamo Pohode za življenje že 10 let in še rastejo! Tudi pri vas bodo rastle!«**

Tukaj so nas zmotili v črno oblečeni nasprotniki življenja, a to nam ni pokvarilo prešernega razpoloženja. Nadaljeval se je program in sredi trga smo zapeli Hvala večnemu Bogu. Vztrajali smo do konca, potem pa smo polni lepih vtisov pohiteli domov in si obljubili, da prihodnje leto spet pridemo.

Mateja Trajbarič OFS

čo mamico, pozdravim malega junaka v njej in mu izrečem, dobrodošel v ta svet.«

Javier Garrido

Rožice sv. Frančiška

na novo prebrane in premišljene (65)

PETERO PREMIŠLJEVANJ O PRESVETIH RANAH SVETEGA FRANČIŠKA

Rožicam je v večini običajno dodan tudi ta spis, ki je očitno izpod istega peresa ali vsaj iz istega okolja.

Peto premišljevanje o presvetih ranah (IV)

Peto in zadnje premišljevanje pripoveduje o nekaterih videnjih, razodetjih in čudežih, ki jih je Bog po smrti svetega Frančiška storil in dopustil v potrjenje njegovih presvetih ran in v oznanjenje dneva in ure, ko mu jih je Kristus podelil.

Kako je papež Gregor IX. dvomil o ranah svetega Frančiška in se o njih prepričal.

Pustimo ob strani vse čudeže častljivih ran svetega Frančiška, ki se berejo v njegovem življenjepisu, in na koncu petega premišljevanja omenimo samo to, da je papež Gregor IX. nekoliko dvomil o prsni rani svetega Frančiška.

Tako je sam pripovedoval. Neko noč se mu prikaže sveti Frančišek, nekoliko dvigne desno roko, mu razkrije rano na prsih in ga prosi za steklenico. Ko papež naroči, naj jo prinesejo, si jo sveti Frančišek pristavi pod rano na prsih. In papežu se je v resnici zdelo, da se do vrha polni z vodo pomešano s krvjo, ki je curljala iz rane. In od tedaj mu je izginil sleherni dvom.

Nato je po nasvetu vseh kardinalov potrdil prečastitljive rane svetega Frančiška in izdal o tem posebno pismo z lastnim pečatom in ga izročil bratom. To je storil v Viterbu, v enajstem letu svojega vladanja; v dvanajstem letu pa je izdal še drugo, obširnejše pismo.

Tudi papež Nikolaj III. in papež Aleksander sta dala o tem obširne privilegije, po katerih moremo z vsakim, ki bi zanikal presvete rane svetega Frančiška, ravnati kot s krivovercem.

To naj bo za peto premišljevanje o presvetih ranah našega očeta svetega Frančiška dovolj. Bog naj nam da milost na tem svetu tako slediti njegovemu življenju, da bomo vredni po moči njegovih slavnih ran biti z njim zveličani v raju.

V HALLO JEZUSU KRISTUSU IN NJEGOVEMU UBOŽCU FRANČIŠKU. AMEN.

Konec

Posodobljeni prevod Alojzija Resa pregledal in dodal odmeve br. Miran Špelič.

65. premišljevanje

Zadnja epizoda v premišljevanjih o Frančiškovih ranah zadeva samega papeža Gregorja IX., nekdanjega kardinala Hugolina, Frančiškovega velikega prijatelja. In celo on je podvomil o njegovih ranah, tako nekaj nenavadnega in nepričakovanega so bile.

Videnje v sanjah mu zadošča, da potrdi verodostojnost Frančiškovih ran, saj se zaveda, da je takšen dvom še toliko bolj verjeten pri njegovih nasprotnikih.

Avtor ob koncu navede še dve papeški imeni, Nikolaja III. (1277–1280) in Aleksandra IV. (1254–1261), da potrdi, kako ni bil le en papež, pač pa kar trije trdno prepričani v resničnost tega čudeža, ki je sprožil nadaljnjo vrsto čudežev.

Slednjič pa si je sedanji papež Frančišek izbral ime po asiškem ubožcu in s tem še po 800 letih najbolj potrdil svoje prepričanje o Božjem delovanju v življenju sv. Frančiška Asiškega.

Sveta dežela: Korenine vere in cerkve

Razmišljanje p. Frédérica Mannsa OFM

3. Srečanje z živimi kamni in z vzhodnimi Cerkvami

Romar želi izstopiti iz svojega zaprtega sveta, da bi se srečal z drugim, ki hodi in ima drugačno izkustvo Boga. Romar je hotel videti Božje obličje. »Tvoj obraz iščem,« je dejal avtor Psalmov. Božjega obličja ni bilo mogoče videti, ker je bilo presveto prazno. Božji obraz lahko vidimo samo v obrazu brata.

Ob veliki noči je bilo potrebno nekoga povabiti, ker se je Elija razodeval v osebi gosta (tujca/ubogega). Ko pride Elija, bo potem prišel Mesija.

Romar je ponavadi prišel v Jeruzalem tudi za veliki spravni dan. Da bi bil gotov, da mu bo odpuščeno, je moral deset dni pred praznikom prositi brate za odpuščanje. »Izpovedujte grehe drug drugemu,« pravi apostol Jakob (Jak 5,16).

Tempelj je bil tudi kraj srečanja s poganom: dvorišče poganov je omogočalo poganom, da so prišli v tempelj in prinašali daritve. Prvi tempelj je bil narejen s cedrami z Libanona, ki jih je poslal Hiram, drugega je naredil Kir, Božji prijatelj, tretjega pa Idumejec Herod.

S svojo smrtjo na križu je Jezus podrl zid ločitve (sovrastva) in iz dveh narodov naredil enega samega (prim. Ef 2,14 sl.).

Živimo v pluralnem svetu. Romanje mora omogočiti srečanje z drugimi kulturami in z ljudmi, ki te kulture živijo. Pogovarjati se z judom, z muslimanom, pustiti si postaviti vprašanje od nekoga, ki ne deli z menoj moje vere, je sicer lahko nič kaj lahko izkustvo, za katero pa mnogi romarji prosi-

jo. Ni dovolj, da se srečamo s patriarhom, da bi mu izročili kuverto, ali s kustosom Svete dežele; treba je prekoračiti majhno obzorje, da bi dihali z obema pljučnima kriloma, z Zahodom in Vzhodom.

Pomembno je, da se zavedamo, da krščanska kultura lahko popolnoma izgine iz teh dežel, ki so bile nekoč krščanske. Pomembno je, da se odpremo univerzalni razsežnosti *Homo viatorja*. Judovsko, krščansko in muslimansko versko izkustvo imajo skupnih veliko vidikov. Tisti, ki hoče zgraditi pluralno strpno družbo in se v prihodnosti izogniti nasilju, mora hoditi z vso družino Abrahamovih sinov.

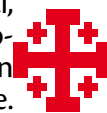
Pred kratkim so nekatere organizacije organizirale drugačna romanja. Prišli so za tri ali štiri dni, da so spoznali humanitarne probleme. Prijateljstvo spoznamo v težavnih časih. Romar, ki je spodbujen, mora odpreti ne samo denarnico, ampak tudi oči, da bo izkoriščen na »verski« način.

Za pripravo romanja, za katero bi potem lahko rekli, da je dobro uspelo, vztrajam pri poznavanju judovstva in islama. Skupine romarjev bi morale ob koncu romanja postati skupine dialoga z judaizmom in z islamom v lastni deželi.

Konkretno to pomeni, da je treba pregledati tradicionalne programe, da bi jih dopolnili s pristinimi in pomembnimi mesti. Poleg tega to pomeni, da je treba izbrati. Vsega se ne da narediti v osmih dneh, ampak se lahko na naslednjem romanju, ki bo imelo drugačen program, dopolni in pridruži tisto, česar niso videli prvič.

Za tiste, ki obiščejo Turčijo, Sirijo in Jordanijo, je treba pripraviti resne pripomočke. Za Sveto deželo na primer manjka patriistični vodič, medtem ko obstaja za Turčijo.

Treba bi se bilo tudi resno potruditi, da bi duhovnikom in katehistom omogočili na kulturni ravni spoznati celoten Srednji vzhod, ne samo Svete dežele.

Organizacije bi morale dajati prednost duhovnikom, kajti če bodo ti zadovoljni, bodo potem sami pripeljali romarje k isti agenciji. Drug napor pa bi bil potreben, da bi omogočili mladim, ki nimajo dovolj ekonomskih sredstev, da bi srečali Kristusa, ko bi hodili po poteh Svete dežele.

4. Romanje je vrnitev k izvirom krščanske vere

Kristjanova vera je srečanje z osebo Jezusa Kristusa. Knjiga krščanskega romarja ostaja Biblija, ki ji je dodana Nova zaveza. Obisk krščanskih svetih krajev mora omogočiti resnično srečanje s Kristusom. V Nazaretu in Betlehemu je treba romarjem omogočiti, da bodo imeli čas za premišljevanje o krščanski novici, o Bogu, ki postane človek, da bi človeku omogočil ponovno odkritje njegove poklicnosti k pobožanstvenosti. Na Kalvariji je treba pustiti veliko časa za tišino in molitev, da bi omogočili premišljevanje o Gospodovem trpljenju in vstajenju. Sv. Pavel pravi, da je umrl in vstal *zame*. V Getsemaniju je treba pustiti čas za molitveno uro. V dvorani zadnje večerje je treba pustiti čas za premišljevanje o začetkih Cerkve.

Sveti kraji so Kristusove priče. Kamni govorijo in pričujejo o njem.

Zakaj ponavljati očitne stvari, ki so vsem znane? Ker veliko romarjev vse naredi v teku, ne da bi imeli kdaj trenutek tišine. V Betlehemu je pomembnejši obisk trgovine kot premišljevanje v votlini, ker vodnik od prodanega dobi 25 odstotkov. V Jeruzalemu je bolj pomemben obisk pri latinskem patriarhu kot obisk neke vzhodne cerkve. Melkiti zelo radi sprejemajo obiske. Udeležba pri večernicah pri Armencih je romarjem zelo všeč in je dragocena. Pravi problem je v tem, da vemo, ali hočemo iz romanja narediti vrnitev h koreninam vere in Kristusove Cerkve.

Če hoče biti romanje vrnitev k izvirom, ne sme biti priložnost za politiko. Zdaj 90 odstotkov vodnikov ne dela drugega, kot da govori o politiki. Zato izraelsko ministrstvo za turizem noče, da bi komisija za romanja dajala zeleno karto duhovnega animatorja romanj Palestincem.

Političen položaj Palestine je bil vedno takšen. In Kristus se je rodil v nasilnem svetu, v deželi, ki so jo okupirali Rimljani, in rodil se je v času kralja Heroda, ki je dal ob njegovem rojstvu pobiti otroke. Zdi se, da se evangelij ne meni za ta vidik: uči o prihodu Božjega kraljestva in zapoveduje ljubezen tudi do sovražnikov.

Romar pride, da bi srečal Boga in brate kristjane, pa tudi da bi srečal Abrahamove sinove. Če je to cilj romanja, potem moramo imeti pogum, da bomo preverili veliko stvari, zlasti formacijo animatorjev romanj, ki se jim da zeleno karto. Ti morajo prenašati krščansko sporočilo svetih krajev in omogočiti romarjem, da bodo srečali Kristusa. Bolje bo, če ne bomo preobremenili programov in pustili več časa za molitev.

Treba je tudi predvideti alternativne programe za tiste, ki so že bili v Sveti deželi in nočejo videti običajnih stvari. Jordanija, Sirija, Libanon in Turčija so pristne Svete dežele, dežele krščanskih začetkov. Organizatorji romanj morajo predložiti različne programe za ljudi, ki prihajajo prvič, in za ljudi, ki so v Sveti deželi že bili.

Romar, ki prihaja, mora imeti priložnost, da doživi Boga, da Boga sreča v tišini. Ponujena mu mora biti priložnost za spravo, da po zakramentu sprave dobi Božje odpuščanje. Iz Jeruzalema mora oditi kot nova stvar. To novo ustvarjenino mora hraniti Sveto pismo: »Prerojeni ste bili po Božji besedi, ki je živa in večna« (1 Pt 2,23). Delitev zemeljskih dobrin je logična posledica delitve duhovnih dobrin (*Didahè*). In nato je treba romarja vzgojiti, da bo svoje telo imel za tempelj Duha.

To bi morali biti sadovi romanja v Sveto deželo, k izvirom vere in Kristusove Cerkve.

Konec

Prevedel p. Stane Zore OFM

Podpora Siriji in Libanonu

V drugem delu letošnjega meseca julija je kustos Svete dežele p. Francesco Patton obiskal Libanon in Sirijo, kjer delujejo frančiškovi sinovi kot misijonarji in hkrati tudi voditelji tamkajšnjih krščanskih občestev. V Siriji so žive frančiškanske postojanke v Alepu kar tri, v Damasku tudi tri, Jacubieh, Knayeh, Jisr el Choghour in Latakija. V Libanonu pa so postojanke v Bejrutu, Deir Mimasu, Harisi, Tiru, Tripoliju in El Mini. Obe deželi sta večinsko muslimanski in vendar so tu žive krščanske skupnosti. Ob župnijah imajo tudi krščanske šole. Vendar je usoda Sirije, ki nam je že dolgo znana, tudi v

zvezi z mnogimi begunci, še vedno močno ranjena. Interesi velikih sil se križajo na plečih tega ljudstva, v zadnjem času sta v ospredju zlasti Turčija in Rusija. In ljudstvo je v stanju, kot ga pomnijo še naši starši, ko so bili kruh in živila na karte. Islamisti redno in vsakodnevno pritiskajo z vseh strani. V Libanonu, v deželi slavnih cedev, se je politika popolnoma destabilizirala in ljudstvo je obubožalo. Povečala se je inflacija. Uradna menjava denarja je bila npr. za 1 USD dolar 1.500 lir ali za 1 evro 1.800 lir. Zdaj pa je inflacija poskočila za 100 odstotkov.

Bratje frančiškani v Siriji in Libanonu se ob pastoralni osredotočajo predvsem na karitativno in šolsko delo. V Harisi so organizirali hišo za vzgojo mladine. V Siriji je stanje še slabše, električne energije in pogonskih goriv skoraj ni. Vrste za kruh, ki se razdeljuje na karte, so vedno daljše. P. kustos kliče k solidarni pomoči za obe deželi, ki dejansko pomenita en sam velik misijon, ki prosi za preživetje.

V Alepu so frančiškani od države dobili vrnjeno zgradbo *Terra Sancta College* in tu se že končujejo dela za šolsko dejavnost, kjer bodo v večini muslimani ob krščanski manjšini. V tej stiski so vsi na isti ladji in ne delajo razlik.

P. kustos Francesco Patton je ob obisku »dežele sv. Pavla« pokazal veliko solidarnost do obeh preizkušanih dežel. Obenem pa je kristjanom potrkal na srce, da bi ob tem obisku in vtisih začutili solidarnost s tem ljudstvom. Naj odmeva klic v vsakem izmed nas. Kustos svetuje, naj se obrnemo na najbližji komisariat za Sveto deželo.

Odmev na klic se lahko uresniči z darom na KOMISARIAT ZA SVETO DEŽELO, Tržaška 85, 1000 Ljubljana,

TRR: SI56 0400 1004 6429 912

p. Peter, komisar za Sveto deželo

Ekumensko romanje, Hrvaška in Srbija, september 2021

Četrtek, 23. 9.

Od Antonovega doma na Viču smo se v zgodnjem jutru odpeljali proti Zagrebu. Avtobus, polovično napolnjen s 25 potniki, je mirno brzel proti Zagrebu in lahko smo opazovali prebujanje dneva. Prelepa jutranja zarja je bila ovita v nežne meglice in se je prelivala čez čudovito dolensko krajino, polno zelenih gričkov, travnikov in nasadov, iz katerih je sem ter tja pokukala vasica z belo cerkvico.

Maske so sicer omejevale pogled na obraze, a so govorile o zavedanju odgovornosti potnikov ob epidemiji nevarnega virusa. V organizaciji Društva prijateljev svete dežele sta naše potovanje vodila p. Peter Lavrih kot duhovni vodja in Andrej Šter s svojo bogato mrežo poznanstev, ključnih za doseg ciljev našega ekumenskega potovanja. Vse to je obetalo zelo zanimivo potovanje.

V Zagrebu smo se ustavili ob Plečnikovi dediščini, v cerkvi Lurške Matere Božje (ki se še intenzivno gradi) smo se poglobili v pripovedovanje frančiškana o delovanju velikega duhovnika, vodenju postopka za blaženega ali svetnika fra Ante Antića, ki ga na Hrvaškem z velikim navdušenjem častijo in molijo zanj. »V vas naj prevlada ljubezen, praktična, realna ljubezen do bližnjega. Potrebna je dobra spoved, iskreno obžalovanje. Ozdravi srce, brez tega ne moreš nič. V ponižnosti sprejmi svojo nalogo, dopusti, da te Bog prenavlja.« Zelo je poudarjal evharistijo, ne toliko teološko

znanje. Njegovo delovanje je poznal in ga podpiral tudi p. Pij iz Pietrelcine. V cerkvi smo iskali in našli tudi emblem nad glavo Matere Božje, s katerim so jo kronali v zahvalo za pomoč ob nedavnih potresih. V čast Mariji smo pri frančiškanih zmolili litanije.

Okrepljeni in tudi malo zamišljeni smo nadaljevali pot. Morda bi se mi v Sloveniji tudi lahko še bolj prizadevali za naše svetniške kandidate. Vzdušje se je sprostilo. Povezanost med nami se je krepila in to se je odrazilo tudi pri petju.

Na poti proti Djakovu nam je dr. Martina Orožen približala poslanstvo Cirila in Metoda, okoliščine, v katerih sta delovala. Njuno delo je bilo izredno pomembno. Občudovali smo njuno vero, srčnost, predanost za krščansko vero, uspehe in padce tedanjih oblastnikov, ki so se vedno borili. Velikokrat

je zmagalo nasilje, a dobrota je imela svojo moč in se je vedno znova izvila iz nasilja. Za to so zaslužni tudi svetniki tedanjega časa, modri in srčni voditelji, ki so se zavzemali za svete vrednote. Po zaslugi Cirila in po njegovi smrti še naprej Metoda se je razširjalo slovansko bogoslužje, poleg latinskega, kar je vero približalo ljudstvu, ki je jezik razumelo in sprejelo molitve. Čeprav so Cirilovega brata Metoda pregnali, se je njun vpliv ohranil. Povezanost dobrega je bila vedno pomembna, čeprav včasih opazna čez mnogo let.

Tudi danes moramo biti povezani s krščanskimi ustanovami, tudi pravoslavni. Skupaj smo se morali izviti izpod jarma islamizma, kar še vedno ni povsod razrešeno. Na nekaterih območjih nekdanje Jugoslavije, kot v Bosni, ima še vedno velik vpliv (turški predsednik se

tam počuti kot doma, mladoporočenci in maturantski izleti iz Bosne najraje potujejo v Turčijo ipd.).

Obiskali smo Djakovo, veliko cerkveno središče, ki je do nedavnega spadalo pod zagrebško metropolijo, po letu 2008 pa je postalo samostojna nadškofija. Ima razvito šolstvo, tudi teološko fakulteto. Ogledali smo si katedralo sv. Petra, največjo katoliško cerkev na Balkanu, in kripto, v kateri je pokopan tudi Josip Juraj Strossmayer, ter pred makedonsko in bolgarsko zahvalno tablo zapeli Slomškovo pesem V nebesih sem doma. Pri sveti maši smo preizkusili svoje pevske potenciale in presenetljivo dobili pohvalo redovnice, ki je mislila, da smo pevski zbor. Kakšna spodbuda za vse pevce »in pectore«. Nato smo se sprehodili po sončnih, prijaznih ulicah mesta in si na kratko oddahnili po dolgi vožnji. V Srbijo je od tu, iz Hrvaške, katoliško vero širil škof, prosvetitelj in politik Josip Juraj Strossmayer, slovansko in ekumensko usmerjen, tesno povezan s slovenskimi duhovniki (tudi s Slomškom). Leta 1851 ga je papež Pij IX. postavil za apostolskega vikarja za celo Kraljevino Srbijo, kjer je tedaj živel 10.000 katolikov. Strossmayer, ki ni bil v preveč dobrih odnosih z avstro-ogrsko oblastjo, je poslal v Srbijo patra Tondinija, ki je potem gradil cerkve in kapelice (Niš, Kragujevac, Beograd). Srbske oblasti so to podpirale, avstro-ogrske pa ne. Poživljal se je slovanski duh z romanji v Rim, slovanskim bogoslužjem, številnimi pridigami tudi slovenskih duhovnikov, postavljanjem kapel. Poživljaljoč dogodek v katoliški cerkvi na Slovenskem je bila »beseda« na Sveti gori, ki je navdušila ljudi. Ciril in Metod sta se dotaknila src z domačo besedo. Slomšek je s svojo pesmijo V

nebesih sem doma hotel poudariti, da tudi mi potrebujemo svoj dom, a ker nimamo svoje države, imamo svoj dom v nebesih.

Proti večeru smo zapeljali v predmestje Beograda. Obšel me je občutek velemesta. Vrvež. Veliko novega, me je spreletelo. Pred leti sem poznala Beograd, kjer sem se družila z mentorji pripravnikov, ki so se pripravljali na prvo zaposlitev. Kakšna razlika! Ko smo se ustavili pred našim hotelom City hotel na Savski ulici nasproti prekrasno ohranjene stavbe železniške postaje (ki to ni več) in v bližini lepo negovanega parka, sem upala, da mesto ni izgubilo vsega starega duha. Udobje je po dolgem, napornem dnevu blagodejno delovalo in živahno smo se posvetili večerji.

Tudi v Beogradu so globoke korenine krščanstva. Pred hotelom na Savskem trgu stoji veličasten spomenik Stefanu Nemanji, enemu od najpomembnejših srbskih vladarjev, ki je skupaj s sinom svetim Savom eden od utemeljiteljev Srbske pravoslavne cerkve. Spomenik je delo ruskega kiparja, visok 23 m in tehta 68 ton. Meč v desnici, listina v levici, razbit bizantinski šlem in vladarsko žezlo izpričujejo povezanost srbske kulture z bizantinsko.

Petek, 24. 9.

Pričakali sta nas dve zelo simpatični in prijazni vodnici, Nada in Sara, ki nas sta popeljali po srbskih znamenitostih v Beogradu in Novem Sadu. Vsaka po svoje enkratna, prva zelo izkušena in samozavestna, druga ambiciozna, inteligentna študentka, polna navdih, spretna fotografinja in vrhunska pevka. Dan smo po zajtrku začeli s sveto mašo na nadškofiji in doživeli tudi prija-

zno, gostoljubno srečanje z nadškofom Stanislavom Hočevarjem, ki beograjsko škofijo vodi od leta 2001. Sedanja nadškofija obsega Srbijo brez Vojvodine in Sandžaka in šteje okoli 40.000 vernikov. V kapeli smo občudovali Rupnikov mozaik. Molimo za edinost. V ta namen je na nadškofijskem vrtu zasajena cedra. Različnost je lahko vir nasprotovanja, pametnemu človeku pa je to lahko vir dopolnjevanja. Tradicijo, vero, kulturo smo si znali priboriti. Imamo biti za kaj ponosni, čeprav še nimamo utrjene državnosti. Moramo vzgajati mladi rod, da bo ponosen na svojo državo. Nadškofu je bilo žal, da se v naslednjih dneh ne bomo videli, ker je moral odpotovati v Slovenijo, kjer je bilo v Mirni Peči posvečenje novega novomeškega škofa Andreja Sajeta. Tudi mi smo pomislili nanj in se veselili zaupanja, ki mu je bilo izkazano zaradi znanja, izkušenosti in pastirske ljubezni. Sreča prihaja od

srečanja, smo po zaključili blagoslovu nadškofa Hočevarja.

Potem smo obiskali pravoslavno cerkev sv. Marka, nato pa rusko cerkev Svete Trojice, kjer se nas je dotaknil poseben, značilen slog, duh pravoslavnega verovanja, globoke vere vernikov, ki javno in jasno izražajo svojo vero. Rusi so tu leta 1923 zgradili svojo cerkev, obnovljena je bila po bombardiranju Nata leta 1999. V cerkvi v vrhunskem pevskem zboru poje naša vodnica Sara.

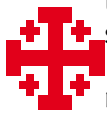
V Hramu Svetega Save, ki je največja srbska pravoslavna cerkvena stavba, pa tudi na Balkanu, smo občudovali rezultat 100-letne gradnje čudovitega arhitekturnega, umetniškega, verskega dosežka. Sveti Sava je bil ustanovitelj Srbske pravoslavne cerkve, zato so Turki želeli uničiti vsak spomin nanj. Leta 1595 so na mestu sedanje cerkvene stavbe sežgali celo njegove relikvije. Neverjetna razsežnost cerkve, grajene

v srbsko-bizantinskem slogu ob sodelovanju vrhunskih umetnikov, slikarjev, okrašena z zlatom, mozaiki iz lomljenega stekla, galerije, štirje zvoniki, 49 zvonov, sprejme 10.000 vernikov, 800 pevcev. Pod tlemi je zakladnica, kripta sv. Save. Komunistična oblast je uporabljala prostor, namenjen za cerkev sv. Save, za gostovanje cirkusa, za parkirišče ... Največji gradbeni dosežek je osredna kupola z 12 m visokim pozlačenim križem, težka 4.000 ton, ki so jo v 40 dneh dvignili na prej postavljeno zidovje. V hramu so trije oltarji. Glavni je posvečen svetemu Savi, drugi je posvečen svetima Ermilu in Stratoniku, prvima krščanskima mučencema na ozemlju Beograda, tretji oltar pa svetemu despotu Stefanu Lazareviću, ki je Beograd naredil za prestolnico. Pri izdelavi mozaikov in gradnji hrama Srbiji pomaga tudi Rusija.

Sproščeno, malo utrujeni, a veseli smo si ogledovali Beograd, si izbrali različne restavracije in druge načine za kosilo in odmor. Nekateri so imeli še polne popotne malhe, drugi malo manj. Vesela sem bila, da smo se z Andrejem in Meto znašli na znameniti ulici dobre, značilne srbske hrane, Skadarliji, kjer Beograd kljub tujim turistom še diha tipično »po starem«.

Popoldne smo se odpravili na Kalemegdan. Voden ogled je popestril vlakec, kjer smo med vožnjo začeli razigrano prepevati slovenske narodne pesmi. Mimoidoči in tisti, ki so spro-

ščeno uživali v parku, so nas prijazno in radovedno ogledovali, nam tudi mahali in nas spodbujali. Opazili smo, da nas voznik vlakca vozi naokrog, ne po najkrajši možni poti. Prišlo nam je na misel, da bi za promocijo morda lahko predlagali kakšno provizijo. Seveda je bil to le neumesten, humoren namig. Vodnica Nada je bila navdušena nad našim večglasnim petjem, odprtostjo. Beograd pod Beogradom, kot imenujejo to območje, tudi neverjeten gradbeni dosežek vodnjaka iz rimskih časov, vojno zaklonišče, smodnišnica nam je predstavil izvrsten vodnik Zoran, bivši novinar, kulturnik, izvrsten poznavalec zgodovine. Kar težko si je bilo predstavljati stisko ljudi med vojnimi napadi, ki so ogrožali prebivalce Beograda. A vendar se je vedno našlo tudi upanje in zatočišče. Ogledali smo si tudi cerkev Rojstva presvete Matere Božje, Ružico, eno najbolj neobičajnih cerkva na svetu in najstarejših beograjskih cerkva, malo cerkveno zgradbo, obraslo s plezalkami in cvetjem, na severovzhodnem delu beograjske trdnjave Kalemegdan. Turki so jo porušili, po osvoboditvi so je obnovili in zdaj je pod državno zaščito. V cerkvi je medeninast lesteneč, sestavljen iz avstrogrških granat ter puškinih krogel, ki so bile izstreljene v 1. svetovni vojni vanjo, dodatno okrašen z oficirskimi sabljami. Vosek iz sveč, ki kaplja na lesteneč, naj bi sporočal, kako brezumna je vojna. Granato, ki je leta 1915 padla blizu cerkve, so odstranili, ker je na srečo ni razneslo.

V bližini je vodni izvir svete Petke, ki ga ljudje tudi danes zelo spoštujejo. Tudi nam so v stekleničkah podarili vodo iz tega izvira. Na kraju čudodelnega izvira so postavili cerkev svete Petke, danes je to kapela, zgrajena leta 1937.

Ob gradnji so izkopali številna okostja vojakov, padlih pri obrambi Beograda. Pri Sveti Petki so Turki ukradli in odnesli v Carigrad relikvije, kasneje so bile odkupljene. Turki so ukradene relikvije imeli navado zažgati ali pa so jih prodajali. Sveta Petka je zaščitnica Beograda.

Polni močnih vtisov, malo tudi utrujeni smo se spustili navzdol proti rečni obali in nadaljevali pot do Vinske lagune na »degustacijo vina«. No, resnično je bila to starodavna, pod zemljo zgrajena vinska klet ob reki, po kateri je potekala vinska pot, edini možen prevoz. Neverjetno, kako se je lahko stara klet ohranila. Vino so nam postregli, a degustaciji to ni bilo podobno. Nekateri so se peš vrnili v hotel, drugi pa z avtobusom. Močni vtisi, veliko hoje in bogat program so botrovali temu, da se je večina kmalu po večerji odpravila k počitku. Andrej, Meta in jaz pa smo vendarle pred spanjem še enkrat stopili do presenetljivega

spomenika v parku pred hotelom, nekaj časa sedeli ob vznožju, se fotografirali in razmišljali o velikem pomenu močnih korenin državnosti. V vsaki državi, mislili smo na vse, predvsem pa na Slovenijo.

Sobota, 25. 9.

Po zajtrku smo s prtljago odšli v avtobus. Bilo nam je žal, da je vodnica Nada sporočila, da je zbolela. Pogrešali jo bomo. Sara je ostala z nami. Peljali smo se po Beogradu, kako veliko gradijo, sem razmišljala. Jutro je bilo prelepo. Šli smo k sveti maši v cerkev sv. Antona Padovanskega, kjer je velika Plečnikova dediščina. Lepo je biti pri maši v takem vzdušju. Veliko njegove simbolike je, ki jo je potrebno odkrivati, razumeti. Tej cerkvi pravijo »nova Piza«, ker se je njen stolp nagnil in so ga že morali utrditi. Ponosni smo na našega arhitekta, tudi v Srbiji.

Odpeljali smo se v Pančevo, kjer smo obiskali katoliško cerkev sv. Karla Boromejskega. Po osvoboditvi tega ozemlja izpod Turkov so v 18. stoletju na povabilo avstrijskega cesarja Karla III. mesto in okolico naselili priseljenci iz Nemčije. Prvo kapelo so posvetili Mariji Pomočnici kristjanov. Kljub napadom Turkov, ki so cerkve rušili, so vztrajno gradili nove. Podpirala jih je tudi cesarica Marija Terezija. V drugi polovici 19. stoletja so k obstoječi cerkvi sv. Karla Boromejskega dogradili še kapelo in zvonik. V tem kraju je veliko grobišč, kjer so pokopane tudi žrtve komunizma. Župnijo so vodili minoriti, zdaj pa jo oskrbujejo škofjski duhovniki.

Ogledali smo si tudi Saborno pravoslavno cerkev v Pančevu, ki je posvečena Zaspanju Device Marije, cerkev so posvetili, ko je bil poslikan ikonostas. Zemljišče so srbski razumniki odkupili od nemškega združenja, les za ostrežje cerkve je iz Šumadije poslal Karadjordje kot zahvalo za pomoč Pančevcev v borbi proti Turkom. Cerkev je pomenila simbolno znamenje osvoboditve Srbije izpod Turkov, z dvema zvonikoma ponazarja dva brata z ene in druge strani Save, ki se združita pri enem oltarju kot »simbolu narodne duše«.

V Pančevu smo obiskali grob prof. Dimitrija Stefanovića, akademika in velikega prijatelja Slovenije. Rojen je bil v Pančevu, umrl je 2. 8. 2020 v Beogradu, a počiva v rojstnem kraju. Bil je eden najpomembnejših srbskih muzikologov in filologov, ki je pustil izredno pomembne sledi pri muzikološkem raziskovanju, preučevanju bizantinske in stare srbske duhovne glasbe. Po doktoratu v Oxfordu se je vrnil v Srbijo, vendar je veliko strokovno sodeloval širom po svetu. Kot predavatelj in cerkveni dirigent je vrsto

let sodeloval pri jugoslovansko-nemških zborovskih tednih, bil redni predavatelj na poletnih šolah cerkvenega petja. Leta 1976 je postal redni član Srbske akademije znanosti in umetnosti, bil je svetnik in tudi direktor Muzikološkega inštituta. Leta 1987 je postal tudi dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Poleg številnih študij v različnih jezikih je priredil tri zbirke notnih zapisov tradicionalnega karlovskega petja – Karlovačko pojanje Branka Cvejića. Bil je dirigent pri vrsti vrhunskih srbskih zborov. Od ustanovitve leta 1969 do leta 2019 je vodil Studijski hor Muzikološkega inštituta SANU, s katerim je gostoval tudi v Sloveniji. Za svoje delovanje je prejel vrsto odlikovanj.

Profesorja Stefanovića nam je še posebno približal Andrej, ki ga je spoznal na enem od jugoslovansko-nemških zborovskih tednov leta 1978 na Bavarskem. Profesor, kot so mu radi pravili, je že takrat govoril o enotnem evropskem prostoru, ki so ga tudi v srednjem veku povezovali kulturni tokovi. Nekega večera je Andreja in še enega Slovenca povabil, da gresta z njim pozdravit rojaka. Šli so v Derendingen, kjer je na cerkvenih vratih v slovenščini pisalo: »Tu je služboval slovenski pravoslavni pastor Primož Trubar.« Tam so zapeli Ecce quomodo moritur lustus. Za Andreja, takrat mladega fanta, je bilo to nepozabno, navdihujoče, pomembno za njegov razvoj. Sijajna osebnost!

Izviral je iz zavedne, znane pančevske družine, ki je imela trgovsko žilico, trgovala je z živili s številnimi evropskimi državami, sodelovala pa je tudi pri kulturnem življenju, narodno zavednih idejah. Bil je aktiven vernik srbske pravoslavne cerkve, v stiku tudi z drugimi krščanskimi cerkvami in z ekumenskim

čutom. S Slovenci in Slovenijo je negoval lepe prijateljske vezi, poznal je večino slovenskih glasbenih ustvarjalcev. Leta 1987, ko je bil imenovan za dopisnega člana SAZU, je Srbska akademija znanosti in umetnosti odkrito podprla velikosrbske ambicije (npr. skupna programska jedra), zato je tudi med intelektualci takratnih republik prišlo do razprtij, med ljudmi pa do sovraštva. Stiki so bili prekinjeni. Potrebno je bilo veliko treznosti in poguma za izhod iz tega stanja. Profesor Stefanović je z zborom beograjske patriarhije januarja leta 2001 gostoval pri Srbski pravoslavni skupnosti v Ljubljani, imeli so tudi koncert pri frančiškanih. Že sam nastop je bila svojevrstna izkušnja. Čez tri leta so se dogovorili za ponovno gostovanje v Ljubljani. Profesor Stefanović je prišel v Slovenijo s študijskim zborom Muzikološkega inštituta SANU in imel lepo sprejete koncerte v Kranju, Škofji Loki in v Ljubljani. V Ljubljani so bili takrat na ogled Brižinski spomeniki, ki jih je v čast našega vključevanja v EU k nam poslala nemška vlada. Uspelo je, da si je profesor kot filolog in poznavalec srednjeveške kulture in umetnosti ogledal ta slavni rokopis. Vrhunec tega obiska je bilo njegovo predavanje o srbski srednjeveški cerkveni glasbi v dvorani SAZU. Neverjeten dogodek je bil, saj je srbski akademik nagovarjal slovensko javnost v dvorani SAZU. Možen bi bil tudi kakšen protest, celo škandal. A zgodilo se je, da je takratni predsednik SAZU dr. Boštjan Žekš kolega akademika povabil na pogovor v svoje prostore. Ni znano, o čem sta se pogovarjala, a kmalu po tem gostovanju beograjskega zbora sta slovenska in srbska akademija obnovili stike in začeli normalno sodelovati.

Andrej Šter je negoval prijateljski odnos s Stefanovićem tudi kasneje, ga obiskal v Beogradu, ko je bil že bolan. Profesor je do konca gojil stik z učenici, prijatelji in znanci po vsem svetu. Zadnje srečanje je bilo leta 2017 ob njegovem postnem predavanju v Ljubljani, skupaj s takratnim ljubljanskim metropolitom, današnjim srbskim patriarhom Porfirijem. Nekaj dni je ostal v Sloveniji. Med obiskom Gorenjske je na Bledu predlagal, da bi obiskali spomenik Mihajlu Pupinu, ki ni zelo znan med Slovenci, čeprav je znamenit učenjak in ima spomenik v Zaki. Tam piše, da je Mihajlo Pupin kot svetovno priznan polihistor in prijatelj ameriškega predsednika Wilsona dosegel, da se po prvi svetovni vojni blejskega kota niso polastili Italijani. Ob obisku na Bledu je profesor v čast znamenitega rojaka zapel ganljivo pravoslavno molitev.

Zanimivo je tudi, da je bil Stefanović velik Marijin častilec. Ko je bil v Sloveniji, je želel najprej obiskati pomemben samostan ali cerkev. Na obisku Brezij je njegov zbor zapel nekaj cerkvenih pesmi. In nekdo od naključnih romarjev je bil njegov študent, ki je bil izredno vesel tega prijateljskega srečanja. Tudi v kapeli Kliničnega centra se je Stefanović še posebej razveselil kopije plašča Matere Božje Guadalupske. Pokrit s plaščem se je priporočal za Marijin blagoslov, za to priložnost je bil zelo hvaležen.

Na grobu dr. Dimitrije Stefanovića smo romarji položili cvetje, pomolili, izrekli zahvalo velikemu humanistu, globoko vernemu kristjanu, velikemu prijatelju mnogih poštenih ljudi in zapeli pesem Oj, Božime. V bližini pokopališča smo šli na kavico, pijačo, še pod močnim vtisom »srečanja« na grobu. Prelep sončen dan je še povečal našo

iskreno željo, da bi znali živeti vrednote, ki jih je poosebljal profesor.

Fruška gora slovi kot srbska »druga Sveta gora« (prva je Hilandar na grškem polotoku Atos), saj tam deluje 22 pravoslavnih samostanov. Obiskali smo samostan Velika Remeta, ki ga vodi iguman (opat) Stefan. Po ogledu in predstavitvi samostanske cerkve nas je pričakalo postno samostansko kosilo z ribo, fižolom, zeljem in paradižnikom. Samostanski možje v dolgih črnih oblačilih so strogo posedli moške romarje na čelo, ženske pa umaknili na oddaljen del omizja. Zdelo se mi je neprijazno, farizejsko, do gostov speljano ukazovalno in neprijazno. Samostan leži v bolj samotni pokrajini, obdan je s parkom, lepimi, zelenimi površinami, veliko orehovitih dreves, v bližini teče potok, ob vodi, nekoliko odmaknjeno pa so videti male hišice, verjetno poletni domovi, vikendi. Že okolje spodbuja k prijaznosti, nagovarja notranjo lepoto ljudi. Želim si, da bi se ta malo bolj odražala tudi v samostanu.

Naslednji naš cilj so bili Sremski Karlovci, pravoslavna Saborna cerkev sv. Nikolaja, kjer so pokopani številni cerkveni dostojanstveniki, stene krasijo dela slavnih slikarjev. Cerkev je vrhunski primer srbskega baroka. V cerkvi je

Darovi za Sveto deželo (avgust - september 2021): SKUPAJ 1.205 €

- 15 € Janko Snoj
- 20 € Marjetka Dlesk
- 30 € Nevenka Črnigoj
- 60 € Vlasta Globevnik, Sabina Barlič, Nika Beravs, Marjan Rojc
- 100 € Milka Radič, Olga Strgar
- 200 € Joško Fajdiga
- 500 € Andrej Jesenko

sarkofag sv. Stevana Sremca, katerega ime nosi tudi bogoslovje v tem mestu.

Katoliška cerkev Svete Trojice je bila v času avstrijsko-turških vojn porušena, današnja je na lokaciji nekdanje benediktinske katedrale, posvečena Sveti Trojici. Ob posvetitvi leta 1768 je bil prisoten tudi cesar Jožef II, kar kaže na velik pomen te nove cerkvene stavbe v takratnih političnih razmerah.

Naš prijazen voznik nas je z avtobusom zapeljal prav v mestno središče, blizu cerkve. Bili smo hvaležni, saj se je posebno nekaterim utrujenost že malo gostila. Pričakal nas je zelo prijazen vodnik, glasbeni pedagog, ki vodi več profesionalnih in tudi ljubiteljskih zborov, Bogdan Đaković. Tudi on je že bil v Sloveniji s svojim zborom. Med našim ogledom znamenitosti je lokalna policija voznika zaradi napačno parkiranega vozila kaznovala s kar opazno globo, seveda brez vsakršnega računa ali potrdila. Vse to je malo vplivalo na vzdušje, a le za kratek čas. Pa je vendarle tudi to okrepilo naše mnenje, da izpustimo del načrtovanih ogledov in kar hitro zapustimo ta kraj, vključno s Kapelo miru in opsijsko predvideno degustacijo fruškogorskih vin, vozniku pa smo nadoknadili znesek plačane kazni. Zaradi Bogdanove prijaznosti pa smo prejeli »bonus« z vpogledom, kako mesto diha. Imajo eno prvih gimnazij v deželi in tudi dobro, tradicionalno bogoslovje. Lahko smo si ogledali bogoslovno gimnazijo, kjer nam je eden od dijakov lepo predstavil življenje, način vzgoje in izobraževanja v šoli. Samo z redom in disciplino lahko kaj dosežeš pri mladih, če jih želiš vzgojiti v odgovorne, dobre državljane, mi je rekel glasbenik in pedagog Bogdan.

Čakala nas je še vožnja v Novi Sad. Povsem drugačno mesto. Hotel Planeta Inn s 4 zvezdicami. Zelo hitro, organizi-

rano so nas razporedili po sobah in večerja je bila bolj srečanje pred spanjem kot potreba po hrani.

Nedelja, 26. 9.

Slomškova nedelja. Velikokrat smo se ga na naši poti spominjali, tudi večkrat zapeli njegovo pesem V nebesih sem doma. Tudi danes bo v mislih z nami, a za nas bo to predvsem ekumenska nedelja.

Že zgodaj zjutraj smo pospravljali prtljago in potem peš odšli do katoliške Cerkve Marijinega imena na glavnem mestnem trgu, kjer se je še posebej odlično izkazal p. Peter Lavrih, ki je imel sveto mašo s pridigo v hrvaščini. Prilagodili smo se, kolikor smo se mogli, jezikovno pestremu občestvu v cerkvi, sicer pa so mogočne orgle tako ali tako preglasile naše petje. To je glavna katoliška cerkev v Novem Sadu. Prvotna je bila porušena, novo, zgrajeno po načrtih arhitekta Djordja Molnarja, meščani zaradi globokega spoštovanja imenujejo katedrala, čeprav to v resnici ni. Štirje čudoviti oltarji iz imitacije kamna krasijo cerkev: oltar Jezusovega vstajenja, oltar Kristusovega polaganja v grob, oltar s sliko Matere Božje in ogrskima kraljema Štefanom in Ladislavom ter Florijanov oltar. Pod korom je doprsni kip arhitekta tega čudovitega dela.

Po maši smo pohiteli na zajtrk v hotel in se pripravili na pravoslavno bogoslužje v stolni cerkvi sv. Georgija (Jurija), prav blizu katoliške. Ta cerkev je najpomembnejša pravoslavna cerkev v Novem Sadu in glavna episkopalna cerkev v Bački. V njeni bližini je škofijski (vladičanski) dvorec. Do začetka 20. stoletja so jo temeljito obnovili. Ikone v cerkvi je poslikal znani slikar Pajo

Jovanović, tako 33 ikon na ikonostasu kot tudi zgodovinski sliki nad korom, to je Kronanje Štefana Prvovenčanega in Sveti Sava, ikono Matere Božje in Arhijerejsko ikono ter zidno ornamentiko. V cerkvi je najstarejši cerkveni ohranjeni spomenik Novega sada – Križ razodetja.

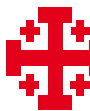
Pravoslavna sveta liturgija, ki jo je vodil novosadski vladika Irinej, je trajala več ur. Vključevala je tudi sprejem in umestitev novega škofa. V cerkvi so se pravila glede oblačil precej zrahljala, mnoge žene si niso več pokrivala glave. Pa vendar smo lahko opazovali strogost pri pravilih vedenja. Za nas so rezervirali nekaj sedežev, jaz sem lahko z Meto opazovala bogoslužje od zgoraj na koru, kamor me je povabil dirigent prečudovitega pevskega zbora, prof. Bogdan Đaković. V roke nama je dal note z besedilom v cirilici, ki jo sicer še malo znam, a petje je bilo tako vrhunsko, da sem si drznila sodelovati le pri Aleluji, pa Usmili se nas ipd. Polno srce glasbe, nekako smo dihal skupaj v Božjo slavo, kljub različnostim. Obhajilo pod obema podobama za množico vernikov

z eno samo žličko v času epidemije se mi je zdelo neodgovorno, milo rečeno nenavadno. Molila sem za nas vse, za pravo spoznanje, naj Sveti Duh povezuje, napolni srca vseh vernih in vžge v njih ogenj svoje Ljubezni.

Po bogoslužju so nas vse romarje peljali čez park v župnijski dom na sprejem pri novosadskemu vladiki Irineju. Bilo čisto posebno doživetje. Pričakala nas je bogato obložena miza, zelo strog protokol, duhovniki v črnih kapah, oblečeni v črne, dolge halje, ki so stoje čakali, da se nam pridruži vladika Irinej z dolgo sivo brado skoraj do pasu. Ko je vstopil v dvorano, smo vsi vstali. Vprašal je, kdo je naš duhovnik in p. Peter je prišel k njemu v sproščeni, športni opravi z naramnicami čez udobno majico. Irinej ga je premeril od glave do pete in ga posedel poleg sebe. Za nas je bila situacija sprostitev, nekako zabavna. Na drugi strani vladike Irineja je sedel novi pravoslavni škof, ki pa je bil zelo previden, svojega predpostavljene si ni upal niti pogledati v oči. Končno smo spet sedli. Postregli so nam vrhunsko domačo pijačo, pestro izbiro jedi, tudi sladic.

Kmalu je prišel do besede Andrej, ki je razložil ekumenski namen našega romanja, podelil darilo, listino z zahvalo Društva prijateljev svete dežele in Prešernove poezije, in se pri tem dotaknil slovensko-srbskih odnosov ter izrazil željo, da bi se razvijali še naprej. Vzdušje se je sprostito, posebno ko smo vsi skupaj zapeli pesem Oj Božime. Nemudoma so poklicali nekaj pravoslavnih duhovnikov, bogoslovcev, da so nam tudi oni zapeli nekaj pesmi, vključno z otožno Oj, Moravo. Teme pogovora so se širile, o verski situaciji Srbov v Sloveniji, dotaknile so se pomembnih osebnosti, ki so s svojim poslanstvom vplivale na naše

dobre odnose, pa tudi celo o politični situaciji po svetu, s precejšnjo ostrino o Kosovu, pri čemer se je Andrej odzval zares diplomatsko.

Na koncu nam je vladika Irinej vsem, vsakemu posebej podaril na les naslikano podobo angela iz samostana Mileševo, ki je žene pred odprtimi, praznim grobom vprašal: »Koga iščete?« Rekli so: »Gospoda.« Pa jim je angel odgovoril: »Gospod ni tukaj, vstal je, kakor je rekel!«

V življenju bomo iskali Njega, ki ima vse odgovore, Njega, ki je umrl za nas in vstal, da bi mi živeli. Izrazili smo hvaležnost, drug drugemu naklonjenost in veselje, da smo se srečali. Upamo, da bo tudi to srečanje delovalo, prispevalo k dobrim odnosom.

Odšli smo v hotel, preverili prtljago, se poslovili od prijaznega osebja in se odpeljali proti domu. Pot je bila napor na, a je bilo vredno. Imeli smo veliko srečo in na meji ni bilo kakšnega zastoja. Ne vem natančno, a verjamem, da so nam pri tem pomagali angeli varuhi in tudi naš Andrej. Potrebno bo kar nekaj časa, da bom vse to, kar smo doživeli, umestili v srce, v razumevanje ter s pravičnostjo, odprtostjo in iskreno vero vključevali v svojo življenjsko držo.

S hvaležnostjo, da sem lahko bila del te krasne romarske družbe, vsem in vsakemu posebej, posebno pevcem, ki so mi bili v oporo, Andreju in Meti, da sta me spodbudila, zlasti p. Petru za duhovno vodstvo, iskrive spodbude, Andreju za vsebino, za nova spoznanja, znanstva in organizacijsko spretnost v zapletih, nepredvidenih situacijah, vsem, ki so mi obogatili življenjska spoznanja in mi bili v oporo ter me tudi prenašali v mojem obdobju žalovanja.

Silva Matos

Advent v Zlati Pragi

25. - 28. november 2021
z vlakom, 4 dni / 3 noči

Program: 1. dan (25.11.): vlak iz Ljubljane ob 08.05, preko Maribora in Dunaja v Prago. Prihod v Prago, namestitev hotelu, večerja v lastni režiji (v Pragi je velika izbira gostišč).

2. dan: Po zajtrku ogled znamenitosti Prage z javnim prevozom (metro, tramvaj): stolnica Sv. Vida, Karlov most, Vavlske namesti, Hradčani; sv. maša, večerja kot dan prej.

3. dan: Po zajtrku sveta maša, prosto. Ogled Plečnikove cerkve v Pragi - Srca Jezusovega, judovski del Prage. Možnost večerne operne predstave - balet Rusalka, kar ob prijavi posebej sporočite.

4. dan: Po zajtrku nedeljska sveta maša, nato odhod vlaka proti domu ob 10.02. Prihod v Ljubljano, s prestopi, ob 21.50.

Cena 280€ vključuje: povratno vozno karto za vlak po tujini (tisti, ki imate upokojsko vozovnico, jo uporabite do Spielfeld-a in nazaj, ostali do Spielfeld-a in nazaj vozovnico kupite sami), tri nočitve z zajtrkom, vozovnice za mestni promet v Pragi. Doplačilo za enoposteljno sobo - 60€; Akontacije - 100€. Ob prijavi po e-pošti je potrebno navesti osebne podatke in številko dokumenta, s katerim boste potovali.

Za potovanje boste potrebovali PCT potrdilo in osebni dokument. Če bo prijav 30 ali več, bo prevoz z avtobusom.

Pripravil: p. Peter

Novoletna Sveta dežela 2022

od 26. 12. 2021 do 2. 1. 2022

Zakaj ne bi enkrat silvestrovanja in Novoga leta doživeli drugače kot običajno? V božičnih počitnicah je romanje v toplo in sončno. Sveto deželo pravo duhovno doživetje! Romanje tudi za tiste, ki še niso našli svojega življenjskega spremljevalca.

1. dan, 26. 12. (nedelja): Avtobusni prevoz izpred cerkve na Viču ob 6.00 zjutraj na letališče v Benetke, polet preko Istanbula v Tel Aviv, pristanek popoldne, vožnja do hotela v Betlehemu, večerja in prenočevanje.

2. dan, 27. 12. (ponedeljek): JERUZALEM - praznovanje Velike noči, Božji grob, Kalvarija, zid žalovanja, stari del Jeruzalema, Sveta maša v cerkvi Božjega groba, molitev križevega pota na Via Dolorosa ...

3. dan, 28. 12. (torek): odhod v Galilejo - Jaffa, Cezareja Maritima, Stella Maris, Haifa, Muhra, Nazaret - mesto Jezusove mladosti in Marijinega Oznanjenja; sv. maša in namestitev v Nazaretu za 2 noči.

4. dan, 29. 12. (sreda): Galilejsko jezero, obisk krajev ob jezeru, kjer je Jezus učil in delal čudeže - gora Blagrov, Tabga, Mensa Domini, Golansko višavje, Kana Galilejska ... sv. maša, večerja in nočitev.

5. dan, 30. 12. (četrtek): Gora Tabor - kraj Jezusovega spremenjenja; proti Mrtvem morju - kraj Jezusovega krsta ob Jordanu, Jeriha, najstarejše, najtoplejše in najnižje ležeče utrjeno mesto na Svetu, Qumran (kraj najdenja mrtvomorskih

rokopisov), kopanje v Mrtvem morju namestitev v Betlehemu, večerja in nočitev.

6. dan, 31. 12. (petek): OLJSKA GORA in dogodki, ki so vezani na Jezusovo trpljenje: Getsemani, Votlina izdajstva, Dominus flevit, cerkev Očenašev, kapela Vnebohoda, Betfage ... sveta maša. Priprava na Silvestrovanje in zdravico Novemu letu, družabni večer.

7. dan, 1. 1. 2022 (sobota): PRAZNOVANJE JEZUSOVEGA ROJSTVA V BETLEHEMU, votlina mleka, Ein Karem - rojstni kraj Janeza Krstnika in Magnificat - kraj srečanja Marije in Elizabete, pastirske poljane.

8. dan, 2. 1. (nedelja): Sveti Sion, dvorana zadnje večerje, Dormitio, sklepna sveta maša Ad coenaculum. Odhod na letališče v Tel Avivu, polet preko Istanbula v Benetke, pristanek ob 17.45, avtobusni prevoz v Ljubljano.

Cena je 1.190 € (pri zasedbi 30 mest ali več); če je romarjev manj kot 30, se cena zviša za 60 €. V ceno je vključeno: letalske vozovnice in letališke takse, polpenzion v Sveti deželi, avtobusni prevozi na celotni poti, vstopnine kot je navedeno v programu, nezgodno zavarovanje "Tujina". V ceno niso vračunane napitnine (30 € po osebi), ki se plačajo v Izraelu.

Bivanje v hotelih CASA NOVA v Betlehemu in v Nazaretu, dvo/tro posteljne sobe - TWC, polpenzion. Doplačilo za enoposteljno sobo: 110 €.

Prijave najpozneje do 15. 11. 2021. Po prejemu prijave vam pošljemo podatke za plačilo prvega dela: 470€, ostanek plačila do 10. decembra 2021.

p. Peter Lavrih, ofm, CTS

PRIJAVE po pošti, telefonu, na spletu ali e-pošti:
DRUŠTVO PRIJATELJEV SVETE DEŽELE V SLOVENIJI
Tržaška 85, 1000 Ljubljana, SLOVENIJA
Telefon: 01 24 44 250, GSM: 041 669 134
www.sveta-dezela.si
komisariat@rkcs.si

Pri prijavi vedno oddajte podatke:

ime in priimek, rojstni datum, naslov,

številka osebne dokumenta, e-naslov in telefon

Pozabljene spretnosti

Kako porabimo ostanke krompirja: SVALJKI

Krompir, ki nam je ostal od prejšnjega dne, lahko koristno porabimo. Dodamo mu jajca in moko, po potrebi tudi malo smetane ali druge maščobe. Če nam je ostal pire krompir, ki je bil narejen s smetano ali maslom, potem ne dodajamo druge maščobe. Vse skupaj zgnetemo v hlebček, iz katerega oblikujemo svaljke. Pazimo, da so vsi približno enaki. V večji posodi zavremo vodo, jo solimo in vanjo zakuhamo svaljke. Ko priplavajo na površje, jih vzamemo ven. Zabelimo jih s prepraženimi drobtinami in postrežemo s kompotom ali solato.

Pa Bog žegnaj!

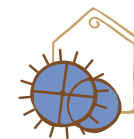
Nagradni okvir

Poiščite šest besed s petimi črkami, ki jih zahtevajo opisi, in jih navpično vpišite v debelo obrobljeni srednji del lika. Zaradi lažjega reševanja je nekaj črk že vpisanih. Če nato posamezne črke s pomočjo številke prenesete v okvir na robu lika, boste na osenčenih poljih od 1 do 25 prebrali odlomek iz Matejevega evangelija.

1. preprosta popotna torba za čez ramo,
2. postopek, pri katerem se ugotavlja in vrednoti znanje, sposobnost kandidata,
3. divje ali udomačeno govedo z velikimi rogovi,
4. sredstvo, ki povzroča ugodje in lajša bolečine,
5. trnovi grmi, trnove veje, grmovje z bodicami,
6. kislo, kefirju podobno kobilje ali kamelje mleko.

Sestavil: Matej Pavlič

	1	2	3	4	5	6	7
▶							
25	1 23	2 8	3 1	4 15	5 10	6 13	8
24	18	21	14	25	6	U	9
23	17	P	V	20	N	12	10
22	H	24	5	4	19	11	11
21	3	7	2	22	16	9	12
20	19	18	17	16	15	14	13

Pravilna rešitev iz prejšnje številke se glasi:
ENI SE UČIJO IZ TUJIH IZKUŠENJ, DRUGI IZ LASTNIH NAPAK!

Na uredništvo ste poslali 26 pravih odgovorov. Hvaležni smo vam za vaše vztrajno sodelovanje. Tokratni nagradjenci so:

1. nagrada: **Marija Hlebčar**, Trboje 94, SI-4000 Kranj.
2. nagrada: **Marija Žulič**, Grajska cesta 10, SI-8311 Kostanjevica na Krki.
3. nagrada: **Barbara Sladič**, Slavka Gruma 80, SI-8000 Novo mesto.

Rešitve pošljite na uredništvo Brata Frančiška (Ul. škofa Maksimilijana Držečnika 7, SI-2000 Maribor) do 10. decembra 2021. Čakajo vas naslednje nagrade:

1. nagrada: A. Arko OFM in Urša Rožič: Pastirica Urška in Svetogorska Kraljica;
2. nagrada: Zadnja številka revije Magnificat;
3. nagrada: CD Hvalnice in večernice

prevedla Nena Bobovnik

SV. BONAVENTURA:

**KAKO SE RAZLIČNE UMETNOSTI
ZVAJAJO NA TEOLOGIJO / O TROJNI POTI**

Dve krajši deli, ki predstavljata Bonaventurovo mistiko in povezanost med teologijo (Bogom) in vseh ostalim, kar obstaja.

format 12,5 × 20 cm

mehka vezava

obseg 172 strani

cena 10 €

prevedel

br. Jan Dominik Bogataj OFM

SV. BONAVENTURA:

BREVILOKVIJ

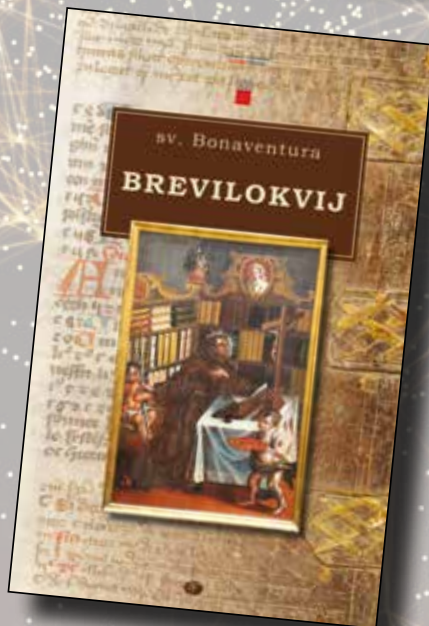
Sijajna sinteza srednjeveške teologije iz časa, ko je bil miselni svet še povezan v celoto.

format 12,5 × 20 cm

mehka vezava

obseg 320 strani

cena 12 €

Predstavljeno lahko naročite na naslovu: **Založba Brat Frančišek**
Prešernov trg 4; 1000 Ljubljana; telefon: 01 24 29 314; e-mail: zbf@ofm.si
www.ofm.si/zbf

